

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Ivana Vavříková

Princip vyčerpání práva k dílům v digitální podobě

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Princip vyčerpání práva k dílům v digitální podobě vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 22. 7. 2019

Ivana Vavříková

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce JUDr. Petru Prchalovi, Ph.D. za vedení diplomové práce a cenné rady, díky kterým jsem tuto práci vytvořila.

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod	6
1 Princip vyčerpání práva	9
1.1 Vývoj principu vyčerpání práva v unijním právu EU	9
1.1.1 Teritorialita principu vyčerpání práva	11
1.1.2 Věcný rozsah principu vyčerpání práva	13
1.2 Zakotvení principu vyčerpání práva v mezinárodních smlouvách a unijním právu	14
2 Vyčerpání práva k počítačovým programům v digitální podobě	17
2.1 Rozhodnutí <i>UsedSoft v. Oracle</i>	17
2.2 Srovnání <i>UsedSoft v. Oracle</i> a <i>first sale doktríny</i> ve vztahu k počítačovým programům	20
2.3 Rozhodnutí <i>Capitol Records v. ReDigi</i>	22
3 Judikatura po <i>UsedSoft v. Oracle</i>	24
3.1 Rozhodnutí <i>Nintendo v. PC Box</i>	24
3.2 Rozhodnutí <i>Ranks v. Microsoft</i>	25
3.3 Rozhodnutí <i>Art&Allposters v. Stichting</i>	27
4 Judikatura SDEU po rozhodnutí <i>UsedSoft v. Oracle</i> ve vztahu k dalším dílům v digitální podobě, zejména k e-knihám	28
4.1 Vývoj judikatury k e-knihám	28
4.1.1 Judikатурní vývoj v Německu	29
4.1.2 Judikatura SDEU k e-knihám	31
5 Eventualita umožnění principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě	37
5.1 Budoucí vývoj principu vyčerpání práva k digitálním dílům	39
Závěr	41
Bibliografie	44
Abstrakt	50
Klíčová slova v českém jazyce	50
The abstract	51
Keywords in English language	51

Seznam zkratek

SDEU

Soudní dvůr Evropské unie

EU

Evropská Unie

ČR

Česká republika

informační směrnice

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Úř. věst. OJ L 164, s. 10-16.

počítačová směrnice

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) (Text s významem pro EHP). Úř. věst. OJ L 111, s. 16-22.

směrnice 2006/115

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění). Úř. věst. L 376, s. 28-35.

AZ

zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

SFEU a SEU

Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 326/1 ze dne 26. října 2012.

Úvod

Princip vyčerpání práva je jedním z principů, které nalezneme v autorském právu. Základním smyslem principu vyčerpání práva je ochrana autorských práv vztahujících se k dílům za účelem zamezení nedovoleného uvedení na trh bez vědomí nebo souhlasu autora.¹ Princip vyčerpání práva znamená omezení práva autora čili nemožnost ovlivňovat další nakládání s danou rozmnoženinou². Digitální technologie včetně internetu byly vytvořeny bez ohledu na autorské právo, přičemž jejich vliv neustále roste.³ Vzhledem k rychlému pokroku technologií a neustálého vymýšlení nových digitálních děl, které vyžadují právní ochranu, je zapotřebí vymezit princip vyčerpání práva i na tato díla. Historicky je princip vyčerpání práva dovozen k dílům na hmotných nosičích. Díky rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*⁴ byl rozšířen i na počítačové programy jako první dílo v digitální podobě. Dosavadní práce se tedy věnují zejména počítačovým programům, a proto bych se vedle nich ráda věnovala i e-knihám, které by mohly být klíčové pro další rozšiřování principu vyčerpání práva na díla v digitální podobě.

Cílem mé diplomové práce je nalézt adekvátní odpovědi na otázky:

1. Je možné aplikovat rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*⁵ a jeho závěry vztahující se k principu vyčerpání práva i na jiná digitální díla? V rámci zodpovězení výše uvedené otázky je zapotřebí vymezit princip vyčerpání práva k hmotným dílům, včetně jeho aplikace na počítačové programy.
2. Je možné aplikovat princip vyčerpání práva k dílům k digitální podobě, zejména k e-knihám? Této otázce se budu věnovat v druhé polovině diplomové práce.

Stěžejním záměrem mé diplomové práce bude tedy zanalyzování uplatnění principu vyčerpání práva k počítačovým programům a možného rozšíření na jiná digitální díla, zejména k e-knihám, za současné komparace s *first sale doktrínou* judikovanou americkými soudy.

V první kapitole se budu zabývat samotným vymezením principu vyčerpání práva k hmotným dílům. Obecně vymezený princip vyčerpání práva se uplatňuje na celém území EU včetně České republiky. V současné době můžeme shledat na základě konstantní judikatury SDEU, že užití principu vyčerpání práva k dílům na hmotných nosičích se jeví bez zásadních výkladových problémů a v běžném obchodním styku je uplatňován a respektován. Dané

¹ KEELING, T. David. *Intellectual Property Rights in EU Volume I Free Movement and Competition Law*. New York: Oxford University Press, 2003, s. 78.

² V znění informační směrnice je označen princip vyčerpání práva jako vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského práva.

³ SAMUELSON, Pamela. Intellectual Property Meets the Internet. In DREYFUSS, Rochelle, PILA, Justine (ed). *The Oxford Handbook of Intellectual Property Law*. Oxford: Oxford University Press, 2018, s. 845-846.

⁴ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407.

⁵ Tamtéž.

vymezení by mi tedy mělo posloužit k nastínění možností rozšíření principu vyčerpání práva nejen k dílům na hmotných nosičích.

V další kapitole se zaměřím na užití definovaného principu vyčerpání práva k počítačovým programům. Zásadním rozhodnutím je *UsedSoft v. Oracle*, které jako první umožnilo aplikaci principu vyčerpání práva k počítačovým programům. SDEU umožnil uplatnění principu vyčerpání práva k počítačovým programům s podmínkami v rozsudku definovanými. Právě analyzování rozhodnutí SDEU, včetně stanovených podmínek, mi umožní zkoumat aplikovatelnost daného rozhodnutí na další digitální díla. V *UsedSoft v. Oracle* bylo sice umožněno uplatnění principu vyčerpání práva na základě počítačové směrnice, ale s nevyjádřením se k zásadním otázkám, které dále činily problémy. Budu se proto soustředit na posouzení, zda užitá právní úprava mohla způsobit vyloučení aplikace k jiným dílům v digitální podobě. Současně budu zjišťovat i postoj SDEU k informační směrnici a její úpravě vyčerpání práva. Mimo rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* se v následující kapitole zaměřím i na navazující rozsudky SDEU a jejich význam jak ve vztahu k rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* a počítačovým programům, tak i k další digitálním dílům. Cílem kapitoly by mělo být stanovení, zda je rozhodnutí možné využít při aplikování principu vyčerpání práva k dalším dílům, zejména s ohledem na následující judikaturu SDEU.

Následně se zaměřím na konkrétní aplikaci principu vyčerpání práva k e-knihám. Ačkoliv se primárně soustředím na rozhodnutí SDEU, v dané kapitole je vhodné vzít v potaz i vymezení výkladu národních soudů při aplikovatelnosti principu vyčerpání práva. Domnívám se, že je pravděpodobné, že SDEU zváží také jednotlivá rozhodnutí německých soudů. Z tohoto důvodu by bylo možné najít argumenty podporující, popřípadě vyvracející užití principu vyčerpání práva k e-knihám. Současně je zapotřebí si uvědomit, že SDEU prozatím rozhodnutí uplatňující princip vyčerpání práva nevydal, a proto je nasnadě očekávat rozsudek ve věci *Tom Kabinet⁶* jako zásadní, obdobně jako *UsedSoft v. Oracle* k počítačovým programům. Zároveň bych uvedla zásadní výkladové otázky, kterými by se měl SDEU zabývat. Daná kapitola by mi měla umožnit předestřít možné užití principu vyčerpání práva, a to včetně nastínění problematických oblastí souvisejících s definováním principu vyčerpání práva v informační směrnici. Na základě výše uvedených kapitol bych shrnula možnost užití principu vyčerpání práva k digitálním dílům včetně budoucí právní úpravy. Vzhledem k nedostatečné judikatuře věnující se principu vyčerpání práva a jeho uplatnění k digitálním dílům, tak vznikají značné výkladové obtíže.

Ačkoliv se v mé práci budu primárně zabývat judikaturou SDEU vztahující se k definování principu vyčerpání práva, je zapotřebí uvést i samotné unijní a mezinárodní právní zakotvení

⁶ Soudní dvůr EU: Žádost o rozhodnutí v předběžné otázce ze dne 16. dubna 2018, *Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers v. Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV, Tom Kabinet Uitgeverij BV*, C-263/18.

principu vyčerpání práv. Komparační metodou také srovnám princip vyčerpání práva k obdobnému institutu *first sale doktríny*, uplatňující se v USA. Právě jednotlivá rozhodnutí soudů v USA by mi mohly pomoci objasnit výkladové problémy a nastínit možný vývoj judikatury SDEU.

Metodikou diplomové práce je zejména komparativní a deskriptivní analýza rozhodnutí SDEU a soudů v USA. S ohledem na podobnost institutů srovnám jejich výklad jak SDEU, tak i americkými soudy. Zaměřím se zejména na možnost vyčerpání práva k počítačovým programům s možnou aplikací na další digitální díla. Dále pomocí teleologického výkladu nastíním možný vývoj principu vyčerpání práva, zejména k e-knihám a další možné aplikace na digitální díla.

1 Princip vyčerpání práva

Princip vyčerpání práva je jedním ze základních a diskutovaných principů, který nalezneme v českém i unijním právním systému. Ačkoliv se může zdát, že princip vyčerpání práva je dostatečně definovaný, s vývojem technologií a nových možností je zapotřebí, aby i princip vyčerpání práva reagoval na nově vznikající problémy. Česká republika měla před vstupem do EU zakotvený princip vyčerpání práva ve svém právním systému, ale s omezenou teritoriální působností pouze na území republiky v tzv. národním⁷ režimu.⁸ Na stejném principu byl zaveden princip vyčerpání práva v jednotlivých státech EU před jejich přistoupením. Státy si samy regulovaly, jak a za jakých podmínek bude princip vyčerpání práva možné uplatnit. Tato úprava byla ovšem neudržitelná po vzniku Evropského společenství s ohledem na volný pohyb zboží. Režim unijního vyčerpání práva se po vstupu České republiky do EU stal účinným i na našem území. Ke sjednocení právních systémů přispěla technická novela autorského zákona, která jej uvedla do souladu s unijním právem. Nyní se tedy princip vyčerpání práva vztahuje k jednotnému trhu EU, přičemž autoru díla je stále umožněno kontrolovat dovoz díla na jednotný trh z oblastí, které nejsou jeho součástí.⁹ Princip vyčerpání práva se ovšem nevztahuje jen k EU a jeho jednotnému trhu. V principech shodný institut nalezneme i v USA pod pojmem *first sale doctrine*¹⁰. Právě komparací principu vyčerpání práva a *first sale doktríny* můžeme sledovat jednotlivé výkladové směry, přičemž některé z nich se stanou předmětem mé analýzy v dané diplomové práci.

1.1 Vývoj principu vyčerpání práva v unijním právu EU

Princip vyčerpání práva, jak je výše zmíněno, je jedním z principů vycházejících zejména z judikatury SDEU, a to v rámci soudních rozhodnutí vztahujících se k výkladu sekundárního unijního práva, které mimo jiné reflektuje články 34 a 36 SFEU (dříve článek 28 a 30 SES)¹¹. Vliv SDEU na vymezení principu vyčerpání práva a jeho následné zakotvení do sekundárního práva EU je rozhodující¹² a současně zásadní pro pochopení vývoje v rámci soudních rozhodnutí.

Ačkoliv SDEU vymezil unijní princip vyčerpání práva, první písemné popsání principu vyčerpání práva jako takového nalezneme u německého právníka *Josefa Koblera*, od kterého tento princip převzaly i německé soudy.¹³ SDEU převzal tedy již používaný a známý princip vyčerpání

⁷ Pouze autor byl oprávněn dát souhlas k prvnímu převodu vlastnického práva na území České republiky a kontrolovat dovoz děl ze zahraničí.

⁸ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2007. s.195-196 (§14 AZ).

⁹ Tamtéž s. 195-196 (§14 AZ).

¹⁰ Dále bude uvedeno jako *first sale doktrína*.

¹¹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon...*s. 195-196 (§14 AZ).

¹² JANSÁ, Lukáš, OTEVŘEL, Petr. *Softwarové právo*. 2. vydání. Brno: Computer Press, 2014. s 347.

¹³ PUIG, Rubí, Antoni. Copyright Exhaustion Rationales and Used Software: A Law and Economics Approach to Oracle v. UsedSoft, *JIPITEC* 3, 2013, č. 4, s. 162.

práva a vymezil jeho aplikovatelnost a užívání v rámci EU, aby došlo ke sjednocení užívání principu a v konečném důsledku k vytvoření jednotného unijního trhu a s tím souvisejícího volného pohybu zboží a služeb. Předběžné otázky, které jednotlivé národní soudy pokládaly SDEU k zodpovězení, hrály při vymezování primární roli. Princip vyčerpání práva nalezneme v článku 36 SFEU, kde jsou zakotveny možnosti omezení volného pohybu zboží. Pro účely definování principu vyčerpání práva je zásadní omezení volného pohybu zboží z důvodu ochrany „*průmyslového a obchodního vlastnictví*“¹⁴. Právní teorie pod tuto výjimku subsumuje patenty, ochranné známky, průmyslové vzory, autorské právo a práva související s právem autorským atd.¹⁵ Mimo základní smlouvy a smlouvy mezinárodního práva nalezneme princip vyčerpání práva i v jednotlivých směrnících, přičemž zásadními pro danou diplomovou práci je informační a počítačová směrnice.

Základy principu vyčerpání práva byly stanoveny v rozhodnutí SDEU ve věci *Deutsche Grammophon Gesellschaft MBH proti Metro-SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG*¹⁶. V daném rozhodnutí se SDEU vyjádřil k výkladu pojmu „*průmyslové a obchodní vlastnictví*“¹⁷ uvedené v čl. 36 SFEU, s tímto výkladem SDEU i nadále pracoval v dalších rozhodnutích.¹⁸ Jednalo se o spor společnosti Deutsche Grammophon, výrobce gramofonových desek, uskutečňující jejich prodej v Německu za pomoci jednotlivých prodejců. Tito prodejci byli zavázáni dodržovat cenu stanovenou pro koncového spotřebitele od Deutsche Grammophon. Mimo Německo, zde konkrétně ve Francii, byly gramofonové desky prodávány dceřinými společnostmi na základě licenčních smluv. Fakticky tedy docházelo k prodeji v jiných členských státech za nižší cenu než v Německu. Společnost Metro-SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG (dále jen Metro) působila na trhu v Německu, kde prodávala gramofonové desky od Deutsche Grammophon, ovšem zakoupené ve Francii od dceřiné společnosti za nižší cenu, a proto je následně i na německém trhu prodávala za cenu nižší, než byla cena stanovená společností Deutsche Grammophon pro koncového spotřebitele. Z výše uvedeného důvodu se společnost Deutsche Grammophon domnívala, že jednání společnosti Metro porušuje § 85 německého zákona o autorském právu (Urheberrechtgesetz) a právo na rozšiřování díla. Deutsche Grammophon měla za to, že ve vztahu ke gramofonovým deskám nedošlo k vyčerpání práva dle německého autorského zákona, protože zboží (gramofonové desky) bylo uvedeno pouze na

¹⁴ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 326/1 ze dne 26. října 2012, konkrétně čl. 36 SFEU.

¹⁵ SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 279.

¹⁶ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 8. června 1971, *Deutsche Grammophon Gesellschaft MBH proti Metro-SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG*, 78/70, Recueil 1971, s. 487.

¹⁷ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 326/1 ze dne 26. října 2012, konkrétně čl. 36 SFEU.

¹⁸ OTEVŘEL, Petr. Vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského díla. *Právní rozhledy*, 2005, č. 3, s. 86-87.

trhu v zahraniční, nikoliv na německý trh. Spor byl předložen SDEU se žádostí k zodpovězení předběžných otázek.¹⁹

SDEU, po zvážení vyjádření obou stran a Komise EU, vyložil, co je možné vztáhnout pod výjimku dle článku 36 SFEU odůvodněnou ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. SDEU dovodil, že pokud bylo dílo rozšířeno na území jiného členského státu se souhlasem autora, avšak k jeho rozšíření nedošlo v tuzemsku, je zákaz omezující dovoz předmětného díla na tuzemský trh v rozporu se základním pojetím jednotného trhu EU a nelze jej podřadit pod možnou výjimku stanovenou v článku 36 SFEU. Na základě rozhodnutí lze shrnout, že pojetí průmyslového a obchodního vlastnictví dle článku 36 SFEU „*nechápe vlastnictví hmotných předmětů ve věcně právním smyslu. Pro toto vlastnictví je spíše příznačná vylučnost užívání takových nehmotných předmětů, které jsou sbrnovány obecně pod pojmem duševního vlastnictví*“²⁰ Mimo uvedené vymezení pojmu průmyslového a obchodního vlastnictví, přináší toto rozhodnutí nahlížení na právo výrobce zvukových záznamů jako na právo příbuzné právu autorskému, v českém autorském zákoně uváděné jako práva související s právem autorským²¹, a tedy princip vyčerpání práva se vztahuje i na tyto související práva.

Výše uvedené rozhodnutí je základní pro definování principu vyčerpání práva. Ačkoliv se může zdát, že definování principu vyčerpání práva je snadné, další navazující judikatura ukazuje opak. SDEU se musel vypořádat se zásadními otázkami souvisejícími s principem vyčerpání práva, zejména na jakém území se princip vyčerpání práva uplatňuje nebo jaký je samotný předmět autorského práva ke kterému bylo právo vyčerpáno, zda se princip vyčerpání práva uplatní k dílům v digitální podobě. K pochopení a definování principu vyčerpání práva je zapotřebí nejprve vymezit jeho teritoriální a věcný rozsah tak, jak se uplatní v unijním právu.

1.1.1 Teritorialita principu vyčerpání práva

K vymezení teritoriality principu vyčerpání práva bude opět klíčová judikatura SDEU. Znalost teritoriality principu nám dává odpověď na otázky, kde došlo k prvnímu prodeji zboží a v důsledku toho, kde bude právo vyčerpáno.²² V přístupu k principu vyčerpání práva můžeme rozlišovat tři teorie rozsahu vyčerpání práva, tj. národní, regionální nebo mezinárodní.²³ V případě vyčerpání práva na jednotném trhu EU se jedná o regionální vyčerpání práva,²⁴ tedy v případě EU se můžeme bavit o principu unijního vyčerpání práva, což dokládá i níže uvedená

¹⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 8. června 1971, *Deutsche Grammophon Gesellschaft MBH proti Metro-SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG*, 78/70, Recueil 1971, s. 487.

²⁰ DAUSES, Manfred A. *Příručka hospodářského práva EU: (základy vnitřního trhu, ochrana životního prostředí a ochrana spotřebitele)*. Praha: ASPI, 2002, s. 91.

²¹ OTEVŘEL, Petr. Vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského díla. *Právní rozhledy*, 2005, č. 3, s. 86-87.

²² DONNELLY, E., Darren. Parallel Trade and International Harmonization of the Exhaustion of Rights Doctrine. *Santa Clara Computer & High Technology Law Journal*. 1997, roč. 13, č. 2, s. 491-492.

²³ HAYS, E., Thomas. *Parallel Importation under European Union Law*. London: Sweet&Maxwell, 2003, s. 8-14.

²⁴ DONNELLY, E., Darren. Parallel Trade and International Harmonization of the Exhaustion of Rights Doctrine. *Santa Clara Computer & High Technology Law Journal*. 1997, roč. 13, č. 2, s. 492.

judikatura. Třebaže se budu dále zabývat unijním principem vyčerpání práva, je zapotřebí zdůraznit, že před vstupem České republiky do EU byl na území ČR uplatňován národní princip práva, po přistoupení se i na území ČR uplatňuje unijní (regionální) princip práva tak, jak je judikován níže.²⁵

Prvním rozhodnutím je rozsudek *Polydor Limited a RSO Records Inc. proti Harlequin Record Shops Limited a Simons Records Limited*²⁶ z roku 1980. Meritum věci spočívalo ve výrobě gramofonových desek společností Polydor a jejich uvedení na trh v Portugalsku, které v té době ještě nebylo členem Evropského společenství. Následně docházelo k jejich dovozu z Portugalska a prodeji na území Velké Británie bez předchozího uvedení na britský trh. Britské společnosti Harlequin Records Shop a Simons Records Limited se bránily proti takovému dovážení na britský, potažmo evropský trh a shledávaly v tom porušení autorského práva. SDEU dovodil, že uvedení na trhu mimo EU (Portugalsko) nezpůsobuje vyčerpání práva na evropském trhu a nejedná se o omezení volného pohybu zboží. Z toho důvodu vyplývá, že uvedením díla na trh mimo EU, nedochází k vyčerpání práv na území EU, dokud není dílo uvedeno i na tento trh.²⁷ Akceptace regionálního vyčerpání práva na území EU byla SDEU vyslovena v rozhodnutí *Silhouette*²⁸.

Ke stejnému závěru jako v rozhodnutí *Polydor Limited a RSO Records Inc. proti Harlequin Record Shops Limited a Simons Records Limited* dospěl i SPI v rozhodnutí *Micro Leader Business v Commission of the European Communities*²⁹, ve kterém bylo dovozeno, že stejný rozsah teritoriality se užije i ve vztahu k počítačovému programu. Nedochází tak k vyčerpání principu práva, pokud je počítačový program uveden na trh v jiném státě, a to do doby, než je počítačový program majitelem nebo jinou osobou s jeho souhlasem uveden na trh v členském státě EU.³⁰ Ačkoliv bylo více rozhodnutí zabývajících se teritorialitou, domnívám se, že výše uvedené jsou základní k definování teritoriality tak, jak ji známe a vykládáme nyní.

V USA můžeme sledovat obdobný vývoj rozsahu *first sale doktríny*. V USA platilo tzv. národní užití *first sale doktríny*, které bylo obdobné jako regionální vyčerpání práva uplatňujícího se v EU. Nicméně dosud definovaný a uplatňovaný národní rozsah *first sale doktríny* byl prolomen, a to v případě rozhodnutím nejvyššího soudu ve věci *Kirtsaeng v. Wiley*³¹, kde bylo umožněno mezinárodní užití *doktríny first sale*. V daném rozhodnutí se jednalo o knihy, které byly uvedeny na

²⁵ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2007, s.195-196 (§14 AZ).

²⁶ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 9. února 1982, *Polydor Limited a RSO Records Inc. proti Harlequin Record Shops Limited a Simons Records Limited*, 270/80.

²⁷ Tamtéž s. 329.

²⁸ OTEVŘEL, Petr. Vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského díla. *Právní rozhledy*, 2005, č. 3, s. 96.

²⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 16. prosince 1999, *Micro Leader Business v Commission of the European Communities*, T-198/98 s. 3992-4012.

³⁰ Tamtéž s. 4000-4012.

³¹ Rozhodnutí U.S. Supreme Court ze dne 19. března 2013, *Kirtsaeng v. John Wiley & Sons, Inc.*, 11-697.

trhu za nízkou cenu v Thajsku. Americký nejvyšší soud rozhodl, že v případě, kdy vydavatel uvedl knihy na trhu v Thajsku, došlo tím k uplatnění *first sale doktríny* k rozmnoženinám, které byly vydavatelem prodány, i ve vztahu k trhu USA. Toto rozhodnutí je zásadní nejen v souvislosti se ztrátou kontroly vydavatele nad paralelním dovozem jeho zboží do USA, ale také to činí zásadní odlišení od vnímání *first sale doktríny* a principu vyčerpání práva a jeho možnosti vyčerpání pouze na území EU, jak bylo definováno v rozhodnutí *Laserdisken Aps v. Kulturministeriet*.³² Společnost Laserdisken (prodávající kinematografická díla na území Dánska, na území dalších členských států či na území mimo EU) položila SDEU předběžnou otázku, kdy se doptávala na výklad článku 4 odst. 2 informační směrnice³³ vztahující se uplatnění vyčerpání práva. SDEU rozhodl, že je zapotřebí nahlížet na výše uvedený článek tak, že vyčerpání práva se neuplatní u děl uvedených na trh mimo EU, při uvádění na trh EU je zapotřebí souhlasu nositele práv nebo přímo uvedení jím samotným.³⁴

Lze tedy shrnout, že princip vyčerpání práva a *first sale doktrína* mají v zásadě podobný základ, avšak jejich judikurní určení se pomalu začíná lišit. Otázkou zůstává, zda americké soudy setrvávají na možnosti mezinárodního uplatňování *first sale doktríny*, které by samozřejmě mělo vliv i na společnosti EU, které operují na americkém trhu. Postoj SDEU se prozatím ve vztahu k principu vyčerpání práva nemění, avšak je možné, že postupem času, v souvislosti s mezinárodním obchodem, přehodnotí svůj postoj.

1.1.2 Věcný rozsah principu vyčerpání práva

Věcný rozsah vyčerpání práva cílí zejména na otázku, s jakými právy bude spojováno vyčerpání práva. V rozsudcích, které byly SDEU vydány byl princip vyčerpání práva spojen s prvním prodejem díla. Princip vyčerpání práva je ovšem vztahován i na jednání související s reklamní činností při jejich prodeji. Ačkoliv se judikatura snaží upřednostnit volný pohyb zboží a s tím související princip vyčerpání práva, je zde ponechána možnost obrany autorů proti zásahům, které by byly schopné podstatným způsobem poškodit jejich dobré jméno,³⁵ jak vyplývá

³² OWEN, Mark. Exhaustion of rights and digital content [online]. taylorwessing.com, listopad 2013 [cit. 21. května 2019]. Dostupné na <https://www.taylorwessing.com/download/article_exhaustion_of_rights.html>.

³³ Princip vyčerpání práva nalezneme upravený v unijním právu, a to konkrétně v informační směrnici v článku 4 odst. 2. Článek 4 zakotvuje právo na rozšiřování a rozmnožování díla v prvním odstavci a v následujícím odstavci princip vyčerpání práva. Informační směrnice přímo vyžaduje, aby dílo bylo uvedeno na trh nositelem práv nebo s jeho souhlasem. Zakotvení vyčerpání práva v informační směrnici zakázalo možnost členským státům rozdílně upravit princip vyčerpání práva v případě uvedení díla mimo trh EU (*Laserdisken ApS v Kulturministeriet*). Mimo informační směrnice nalezneme princip vyčerpání práva zakotvený i v českém AZ v § 14 odst. 2, kdy toto ustanovení je kogentní a nelze je omezit.

³⁴ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. září 2006, *Laserdisken Aps v. Kulturministeriet*, C-479/04, Sb. rozh. I-8113, bod 69.

³⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. listopadu 1997, *Parfums Christian Dior SA a Parfums Christian Dior BV proti Evora BV*, C-337/95, Sb. rozh. 1997 I-06013.

z rozhodnutí SDEU *Parfums Christian Dior v. Evora*.³⁶ V rozsudku *Warner Brothers Inc., v Metronome Video Apd a Erik Viuff Christiansen*³⁷ se SDEU vyjádřil k otázce možného souhlasu s půjčováním díla, v daném případě se jednalo o videokazety. S prvním souhlasem k pronájmu nedochází k principu vyčerpání práva k předmětnému dílu a tedy vlastník má nad daným dílem nadále kontrolu.³⁸

Otázkou zůstává, zda se vyčerpání práva užije také na pronájem nebo půjčení díla. K výkladovému problému se vyjádřil SDEU v rozhodnutí *Foreningen af danske Videogramdistributører v. Laserdisken*³⁹, ve kterém dovedl, že znemožnění poskytování rozmnoženiny filmu za účelem jeho pronájmu, přičemž souhlas s pronájmem byl dán v jiném členském státě, není v rozporu s volným pohybem zboží dle čl. 30 a jedná se o výjimku dle 36 SFEU.⁴⁰ Závěr SDEU byl poté promítnut do vnitrostátní úpravy principu vyčerpání práva včetně té upravené v AZ, kdy v § 14 odst. 2 AZ je výslovně zakotveno, že v případě pronájmu nebo půjčení díla k vyčerpání práva nedochází a vyhýbá se tím možným spekulacím.⁴¹ Princip vyčerpání práva se tedy neuplatní v případě půjčování a pronájmu.⁴²

1.2 Zakotvení principu vyčerpání práva v mezinárodních smlouvách a unijním právu

Princip vyčerpání práva je mimo unijní úpravu zakotven i v mezinárodních smlouvách. První z nich je dohoda TRIPS⁴³, konkrétně v článku 6. Tento článek nezakotvuje definici či znění principu vyčerpání práva, nýbrž stanovuje, že pro účely řešení sporů nebude nic v dohodě užito k vyjednávání o vyčerpání práva.⁴⁴ Vzhledem k tomu, že se jedná o mezinárodní dohodu a článek 6 jasně vymezuje neuzítí principu pro účel řešení sporů, můžeme dovést, že je v článku 6

³⁶Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. listopadu 1997, *Parfums Christian Dior SA a Parfums Christian Dior BV proti Evora BV*, C-337/95, Sb. rozh. 1997 I-06013.

³⁷ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 17. května 1988, *Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v Erik Viuff Christiansen*, 158/89, Sb. rozh. 1990 I-02013, bod. 19.

³⁸ Tamtéž bod. 19.

³⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 22. září 1998, *Foreningen af danske Videogramdistributører, acting for Egmont Film A/S, Buena Vista Home Entertainment A/S, Scanbox Danmark A/S, Metronome Video A/S, Polygram Records A/S, Nordisk Film Video A/S, Irish Video A/S and Warner Home Video Inc. v Laserdisken*, C-61/97, Sb. rozh. 1998 I-05171.

⁴⁰ Toto rozhodnutím bylo potvrzeno rozsudkem Soudního dvora EU ze dne 28. dubna 1998, *Metronome Musik GmbH v Music Point Hokamp GmbH*, C-200/96, Sb. rozh. 1998 I-01953, kde SDEU došel ke stejnému závěru.

⁴¹ § 14 AZ.

⁴² JANSÁ, Lukáš, OTEVŘEL, Petr. *Softwarové právo*. 2. vydání. Brno: Computer Press, 2014. s 347.

⁴³ The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS), spravována WTO, v účinnosti od 1. ledna 1995, v ČR příloha 1C sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace.

⁴⁴ Tamtéž článek č. 6.

myšleno zejména mezinárodní vyčerpání práva a ponechává tedy ustanovení principu vyčerpání práva na jednotlivých státech, které jsou signatáři dohody.⁴⁵

Další mezinárodní smlouvou, která upravuje princip vyčerpání práva, je Smlouva WIPO o právu autorském⁴⁶. Ačkoliv článek 6 Smlouvy WIPO o právu autorském nepřináší omezení v oblasti aplikování principu vyčerpání práva, nestanovuje, zda se vztahuje k hmotným či dílům v digitální podobě.⁴⁷ V samotném prohlášení k článkům 6 a 7 Smlouvy WIPO o právu autorském⁴⁸ se uplatnění principu vyčerpání práva vztahuje „*vylučně na trvalé rozmnoženiny, které lze uvádět do oběhu jako hmotné předměty.*“⁴⁹ Takové omezení v samotném důsledku svazuje i státy, které jsou Smlouvou WIPO o právu autorském vázány. Obdobné ustanovení nalezneme i ve Smlouvě WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech⁵⁰, a to konkrétně v článku 8 a 12 včetně souvisejícího prohlášení.⁵¹

Základy principu vyčerpání práva můžeme spatřovat v článku 34 a 36 SFEU, přičemž konkrétní princip vyčerpání práva je následně zakotven v sekundárních předpisech EU. Při posuzování uplatnění principu k digitálním dílům se musíme zaměřit na upravení principu vyčerpání práva v informační a počítačové směrnici. Právě úprava principu vyčerpání práva v informační směrnici následuje přístup, který byl zaujat ve Smlouvách WIPO uvedených v předchozím odstavci. V bodu 28 a 29 odůvodnění informační směrnice je výslovně vyloučeno uplatnění principu vyčerpání práva k online službám, jak je na digitální díla nahlíženo, v případě, že nejsou na hmotném nosiči.⁵² Samotné rozlišovací kritérium mezi zbožím a službou pomocí

⁴⁵ *The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS)*, spravována WTO, v účinnosti od 1. ledna 1995, v ČR příloha 1C sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace.

⁴⁶ *WIPO Copyright Treaty*, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

⁴⁷ Tamtéž čl. 6 a 7.

⁴⁸ Tamtéž čl. 6 a 7.

⁴⁹ Společná prohlášení k Smlouvě SODV o právu autorském, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

⁵⁰ *WIPO Performances and Phonograms Treaty*, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 20. května 2002, v ČR sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech.

⁵¹ Tamtéž čl. 8 a 12.

⁵² Znění bodu 28 odůvodnění informační směrnice: „Ochrana autorského práva podle této směrnice zahrnuje výlučné právo na kontrolu distribuce díla, které je součástí hmotného předmětu. Prvním prodejem originálu díla nebo jeho rozmnoženin nositelem autorského práva ve Společenství nebo s jeho souhlasem je vyčerpáno právo na kontrolu dalšího prodeje tohoto předmětu ve Společenství. Toto právo by nemělo být vyčerpáno ve vztahu k originálu díla nebo k jeho rozmnoženinám prodaným nositelem autorského práva nebo s jeho souhlasem mimo Společenství. Práva na pronájem a půjčování pro autory byla stanovena ve směrnici 92/100/EHS. Právo na rozšiřování stanovené v této směrnici nejsou dotčena ustanovení týkající se práv na pronájem a půjčování uvedená v kapitole I výše uvedené směrnice.“

Znění bodu 29 odůvodnění informační směrnice: „Otázka vyčerpání nevystává v případě služeb, a zejména v případě služeb on-line. Tato skutečnost se rovněž týká hmotné rozmnoženiny díla nebo jiného předmětu ochrany vyrobeného uživatelem takové služby se souhlasem nositele autorského práva. Otázka vyčerpání proto nevystává

hmotného nosiče⁵³ bylo využito i v informační směrnici. Odmítání užití principu vyčerpání práva na díla v digitální podobě bylo SDEU vysloveno již v rozhodnutí *Coditel v Ciné Vog Films*⁵⁴, ve kterém vyloučil užití principu v případě, že dílo není na hmotném nosiči.⁵⁵ Lze tedy shrnout, že daným rozhodnutím SDEU vyložil neuplatnění principu vyčerpání práva k dílům na nehmotném nosiči i ke službám, jak jsou digitální díla v informační směrnice prezentována.

Negativní postoj k uplatnění principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě byl přehodnocen až v roce 2012 rozhodnutím *UsedSoft v. Oracle*, ve kterém poprvé SDEU vyslovil rovnocenný přístup k dílům na hmotném i nehmotném nosiči a současně umožnil aplikaci principu vyčerpání práva k digitálním dílům (počítačovým programům).⁵⁶ Informační směrnice není jediný unijní předpis upravující princip vyčerpání práva, další směrnici je počítačová směrnice. Na základě této směrnice SDEU vydal své rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, ve kterém poprvé judikoval vyčerpání principu práva k počítačovým programům v digitální podobě, když využil mezeru ponechanou zákonodárci v počítačové směrnici, kde na rozdíl od informační směrnice není uplatnění principu vyčerpání práva výslovně vyloučeno.⁵⁷

ani v případě pronájmu a půjčování originálu a rozmnoženin děl nebo jiných předmětů ochrany, které jsou svou povahou službami. Na rozdíl od CD-ROM nebo CD-I, kde je duševní vlastnictví součástí nosiče, jmenovitě položky zboží, je ve skutečnosti každá on-line služba úkonem, který by měl podléhat schválení, pokud tak autorské právo nebo právo s ním související stanoví.“

⁵³ V podrobnostech druhá kapitola.

⁵⁴ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 18. března 1980, *SA Compagnie générale pour la diffusion de la télévision, Coditel, and others v Ciné Vog Films and others Case*, 62/79.

⁵⁵ Tamtéž s. 894.

⁵⁶ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407. bod 61.

⁵⁷ Ke stejnému závěru došel i Mgr. Jan Ondruš ve své rigorózní práci: ONDRUŠ, Jan. Vyčerpání autorských práv k počítačovým programům. Praha, 2014, Univerzita Karlova v Praze Právnická fakulta s. 80.

2 Vyčerpání práva k počítačovým programům v digitální podobě

V první kapitole jsem se zabývala zejména vymezením principu vyčerpání práva, tak jak je historicky judikován a obecně vztahován k dílům v hmotné podobě. Ačkoliv se může zdát takové definování nadbytečné, je zapotřebí si uvědomit, že z definování principu vyčerpání práva k dílům v hmotné podobě vychází i následná judikatura vztahující se k dílům v digitální podobě, zejména tedy k počítačovým programům. Vzhledem k jejich rapidnímu vývoji za současné potřeby právního upravení jejich prodeje a rozmnožování, bylo jen otázkou času, kdy bude SDEU řešit vyčerpání práva právě k nim. Jako zásadní je vnímáno soudní rozhodnutí SDEU ve věci *UsedSoft v. Oracle*.⁵⁸

2.1 Rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*

V daném případě se jednalo o spor společnosti Oracle jako výrobce počítačových programů. Společnost Oracle umožňuje jejich získání stažením do operační paměti počítačů případných uživatelů. Na žádost mohou být jednotlivé počítačové programy dodány také na CD nebo DVD disku. Oracle nabízela vždy zakoupení programu s minimálním počtem 25 licencí, i v případě, kdy koncový uživatel potřeboval licenci pouze jednu. Ve smlouvě společnost Oracle přímo vyloučila převoditelnost licencí na další osobu. Druhou stranou sporu byla společnost UsedSoft, zabývající se předprodejem licencí, zejména licencí společnosti Oracle. Vzhledem k jediné možnosti zakoupení minimálního počtu 25 licencí, společnost UsedSoft využila nepotřebnosti celkového počtu licencí v balíčku a zbývající licence nabízela dalším uživatelům, kteří získali přístup na základě použitých licencí a mohli si program společnosti Oracle stáhnout do svého osobního počítače. Po uspořádání slevové akce na počítačové programy společnost Oracle podala žalobu k německému soudu, který se s žádostí o zodpovězení předběžných otázek obrátil na SDEU. Zásadní otázkou byla možnost vyčerpání práva k počítačovému programu jako rozmnoženiny díla, zda je jeho oprávněným nabyvatelem a s tím související výklad článku 4 odst. 2 počítačové směrnice.⁵⁹ Předkládající německý soud se klonil k názoru, že by se článek počítačové směrnice měl vykládat tak, že došlo k vyčerpání práva k počítačovým programům, ačkoliv nebyly dodány na hmotném nosiči, ale byly staženy uživateli ze serverů společnosti Oracle.

Německý soud předložil tedy SDEU případ k zodpovězení tří předběžných otázek. SDEU se primárně vyjadřoval k druhé otázce, tedy zda bude právo vyčerpáno dle čl. 4 odst. 2 počítačové

⁵⁸ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407.

⁵⁹ Tamtéž bod 20-31.

směrnice, pokud nabyvatel pořídil rozmnoženinu počítačového programu se svolením původního majitele, a to způsobem, že ji stáhnul na svůj nosič dat.⁶⁰ V rámci odpovědi na druhou otázku došel SDEU k názoru, že prodej použitého počítačového programu společností UsedSoft shledal jako možný. Než došel k uvedenému závěru, zkoumal SDEU, zda se jednalo o první prodej rozmnoženiny dle čl. 4 odst. 2 počítačové směrnice. Při výkladu pojmu prodej SDEU zdůraznil, že je zapotřebí tento pojem vykládat bez ohledu na jednotlivé vnitrostátní definice pojmu „prodej“ v souvislosti s vyčerpáním práva tak, aby došlo ke sjednocení výkladů a jednalo se o nezávislý pojem unijního práva v souladu s počítačovou směrnicí. Jak uvedl i generální advokát *Bota* ve svém stanovisku, konkrétně v bodu 59⁶¹, je zapotřebí pojem prodej definovat dostatečně široce, aby nedocházelo k obcházení principu vyčerpání práv pouze jiným pojmenováním smlouvy, v daném případě označením kupní smlouvy jako licenční.⁶² S tímto stanoviskem se ztotožnil i SDEU. Naopak nepřijal argument společnosti Oracle, že by se v daném případě jednalo o „*přístupnění veřejnosti*“ dle čl. 3 odst. 1 informační směrnice, jelikož počítačová směrnice je *lex specialis*, a proto se uplatní přednostně.⁶³

Další částí rozhodnutí bylo posouzení, zda se ustanovení článku č. 4 odst. 2 týká pouze hmotných nosičů nebo se dá vztahovat i na nehmotné nosiče, které byly v daném případě předmětem sporu. K tomu SDEU uvádí, že zaprvé samotné ustanovení směrnice nevyžaduje prodej rozmnoženiny na hmotném nosiči a zadruhé by takové omezení bylo i v rozporu se zněním samotné směrnice,⁶⁴ která nahlíží na počítačové programy uložené na hmotném i nehmotném nosiči stejně.⁶⁵ SDEU dodává, že pokud by byl princip vyčerpání práva vztažen pouze na počítačové programy na hmotných nosičích, došlo by tím k překročení meze nezbytné pro „*zachování zvláštního předmětu dotčeného duševního vlastnictví*.“⁶⁶

Posledním bodem, potažmo argumentem, kterým se SDEU při zodpovězení druhé otázky zabýval, bylo uplatnění principu vyčerpání práva i v případě, kdy byla uzavřena smlouva o údržbě počítačového programu. Společnost Oracle se domnívala, že k vyčerpání práva nedošlo. Převod na jiného nabyvatele znamenal stažení nové rozmnoženiny počítačového programu a nejedná se tedy o totožný počítačový program, který nabyt původní nabyvatel. SDEU s tímto závěrem

⁶⁰ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 34.

⁶¹ Soudní dvůr EU: Stanovisko generálního advokáta Yvese Bota ze dne 24. dubna 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp* Sb. rozh. EU:C:2012:234.

⁶² Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 49.

⁶³ Tamtéž bod 50-51.

⁶⁴ Konkrétně s článkem 1 odst. 2 směrnice 2009/24: „Ochrana podle této směrnice se vztahuje na vyjádření počítačového programu v jakémkoliv formě. [...]“

⁶⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11 Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 53-58.

⁶⁶ Tamtéž bod 63.

společnosti Oracle nesouhlasil, jelikož se domníval, že účelem uzavření smlouvy o údržbě je umožnění obnovy a servisu předmětného totožného počítačového programu, a proto všechny úpravy jsou pouze součástí již jednou prodaného počítačového programu, a to i v případě uzavření udržovací smlouvy na dobu určitou. SDEU se neztotožnil se společností Oracle. Dovedil, že smlouvy o údržbě nevadí aplikaci principu vyčerpání práva a zůstávají v platnosti.⁶⁷

Lze tedy shrnout, že SDEU rozhodl, že došlo k vyčerpání práva k počítačovému programu, který byl stažen se svolením autora za úplatu i bezúplatně a to na dobu neurčitou.⁶⁸ Z dané odpovědi na druhou otázku je možné také vidět podmínky, které SDEU stanovil, aby došlo k uplatnění vyčerpání práva k počítačovým programům. Musí se jednat o počítačový program stažený se svolením autora bez ohledu na to, zda se jedná o úplatné jednání či nikoli. Současně další podmínkou je umožnění užívání programu na neomezenou dobu.

Zbývající položené předběžné otázky se vztahují k definování „oprávněného nabyvatele“ ve smyslu článku 5 odst. 1 směrnice 2009/24.⁶⁹ K dané otázce SDEU uvedl, že pokud dojde k vyčerpání práva k počítačovému programu, který není na hmotném nosiči, je tak nabyvatel oprávněn si udělat rozmnoženiny bez svolení autora i v případě, kdy si může stáhnout program ze serveru společnosti Oracle, včetně možnosti nechat si počítačový program aktualizovat či opravovat. Takové jednání SDEU podmínil tím, že původní nabyvatel nebude tento počítačový program dále užívat a dojde k vymazání z jeho počítače. Takové jednání si může autor, zde společnost Oracle, ověřit dostupnými prostředky. I když SDEU umožnil užití principu vyčerpání práva k počítačovému programu na nehmotném nosiči, je nezbytné daný počítačový program převádět pouze jako celek tak, jak byl licencován od majitele.⁷⁰

Rozhodnutí se stalo přelomovým ve vztahu k počítačovým programům. Reagovalo na daný vývoj ve světě technologií. Je ovšem nutné podotknout, že SDEU sice rozhodl, že k vyčerpání práva dojde, avšak je stále několik zásadních otázek, které zůstaly nezodpovězeny. Primárně SDEU nedostatečně jasně definoval vztah kupní, popřípadě licenční smlouvy a smlouvy o údržbě. Současně SDEU vymezil jednu z podmínek vyčerpání práva k počítačovému programu jako neomezenou dobu jeho užívání. Otázkou tedy zůstává, zda dojde k jeho vyčerpání i v případě sjednání časově omezeného užívání počítačového programu. Dále je nedořešena otázka, zda neposkytnutí počítačového programu za jednorázovou platbu, ale pronajímání za opakující se částky, by mohlo vést k obcházení vysloveného závěru.⁷¹ Je nutné také poznamenat,

⁶⁷ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 64-67.

⁶⁸ Tamtéž bod 72.

⁶⁹ Tamtéž bod 73.

⁷⁰ Tamtéž bod 74-88.

⁷¹ MYŠKA, Matěj. Vyčerpání práv u počítačových programů. *Revue pro právo a technologie*, 2012, č. 6, s. 48–50.

že SDEU dovedl vyčerpání práva, ačkoliv v rámci uzavřených smluv bylo rozmnožování počítačových programů vyloučeno. Současně se vyčerpání práva nevztahuje na poskytování počítačového programu v režimu cloud nebo *Software as a Service*.⁷²

Po vydání rozhodnutí bylo na něj navázáno Spolkovým německým soudem v rozhodnutí *UsedSoft II*⁷³, které se zejména soustředilo na formulování práv dalšího nabyvatele počítačového programu. V rozhodnutí je uvedeno, že rozsah práv je určen ze zákona dle smyslu počítačového programu, přičemž v potaz bude brána i předmětná licenční smlouva uzavřená s předešlým nabyvatelem.⁷⁴ Právě tato povinnost, být vázán ve shodném rozsahu jako byl předešlý nabyvatel, je nezbytná k uspokojení nespočtu zákonných předpisů, které se vážou k prodeji počítačových programů.⁷⁵

2.2 Srovnání *UsedSoft v. Oracle* a *first sale doktríny* ve vztahu k počítačovým programům

Shodně s SDEU i judikatura USA řeší problémy související s uplatněním *first sale doktríny* u děl v digitální podobě, v daném případě k počítačovým programům. Prodej použitého počítačového programu tak nalezneme i v judikatuře americký soudů. Důležitým rozhodnutím se v případě *first sale doktríny* stalo rozhodnutí *Vernor v. Autodesk*⁷⁶, které se právě soustředilo na přeprodej licencí dalším osobám. Ačkoliv se daný případ může zdát podobný k rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, v konečném důsledku se judikatura amerických soudů posunula jiným směrem než SDEU. Meritum sporu spočívalo v jednání společnosti Vernor, která se snažila o prodej zakoupených licencí od společnosti Autodesk dalšímu nabyvateli skrze stránky společnosti eBay. Zde odvolací soud rozhodl, že k uplatnění *first sale doktríny* nedojde. Pro učinění výše uvedeného závěru si americký odvolací soud musel nejprve rozhodnout otázku, zda v případě prodeje rozmnoženin počítačových programů docházelo k jejich licencování nebo prodeji třetím osobám. Prvním hlediskem je posouzení, zda je nabyvateli poskytnuta licence. Za druhé, zda byl nabyvateli omezen převod softwaru a za třetí, zda bylo využití omezeno významnými omezeními.⁷⁷ Při posouzení výše uvedených hledisek došel americký odvolací soud k závěru, že nedošlo k uplatnění *first sale doktríny*, a to z níže uvedených důvodů. Smlouva mezi společnostmi omezila převod softwaru bez předchozího souhlasu společnosti Autodesk. Ačkoliv smlouva v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* obsahovala také zákaz převedení počítačového programu bez předchozího

⁷² VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje počítačového programu. *Revne pro právo a technologie*, 2014, č. 10, s. 7.

⁷³ Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 17. července 2013, sp. zn. I ZR 129/08.

⁷⁴ VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje počítačového programu..., s. 6.

⁷⁵ Tamtéž s. 6.

⁷⁶ rozhodnutí Odvolacího soudu pro 9. obvod ze dne 20. května 2008, *Vernor proti Autodesk, Inc.*, 555 F. Supp. 2 d 1164.

⁷⁷ Tamtéž a shodně uvedeno také v článku: VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software....

souhlasu společnosti Oracle, SDEU tento fakt během svém rozhodování (alespoň soudě dle textu rozhodnutí) nebral v potaz. Nevyjádření se SDEU k licenční smlouvě je jedním z nedostatků, které můžeme spatřovat v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*. Na rozdíl od amerického soudu, který zdůvodnil jeho závěry v respektování licenční smlouvy. Americký soud vyslovil, že společnost byla zavázána na základě licence, kdy nedošlo k nabytí vlastnického práva k dané kopii. Vzhledem k nenabytí vlastnického práva a judikatuře vylučující užití *first sale doktríny v případě licence*, nebyla společnost Vernor oprávněna k nakládání s dílem v rozporu s licenční smlouvou.⁷⁸ V rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* obdobná úvaha vztahující se k omezujícím ustanovením v licenční smlouvě chybí. SDEU konstatoval, že je potřeba posuzovat proces stáhnutí počítačového programu včetně uzavření licenční smlouvy jako celek.⁷⁹ Vyjádření k ustanovení zakazující další nakládání učinil SDEU pouze v rámci smlouvy o údržbě, jak je uvedeno předešlé kapitole.⁸⁰ Je zde tedy zřetelná tendence v případě *first sale doktríny* upřednostňovat výrobce počítačových programů, přičemž se SDEU prozatím klonil k opačnému závěru.

Dále americký odvolací soud shledal naplněné hledisko, že licenční smlouva zakotvovala restrikce pro koncového uživatele softwaru včetně nemožnosti korekce, obměny či jakékoliv modifikace softwaru. Nadto uzavřená licenční smlouva měla v sobě zakotvenou i klauzuli, která umožňovala ukončení smlouvy z důvodu nedovoleného užívání programu. Z důvodu naplnění všech kritérií americký odvolací soud došel k závěru, že byla uzavřena licence nikoli kupní smlouva, a tedy nedošlo k prodeji softwaru, a proto nemohlo dojít k uplatnění *first sale doktríny*.⁸¹ K tomuto závěru došel americký odvolací soud v roce 2010, tedy ještě před rozhodnutím ve věci *UsedSoft v. Oracle*. Můžeme z toho dovozovat, že s největší pravděpodobností byl SDEU s rozhodnutím amerických soudů srozuměn, avšak rozhodl se pro odlišný postoj a výklad principu vyčerpání práva. Domnívám se, že zdrženlivý přístup amerických soudů by byl v případě uplatnění v EU schopen ohrozit digitální trh a konkurence schopnost v oblasti informačních technologií. Na druhé straně sledování vývoje v aplikaci *first sale doktríny* nám může nastínit rizika související s neaplikováním principu vyčerpání práva tak, jak to učinil americký soud.

⁷⁸ rozhodnutí Odvolacího soudu pro 9. obvod ze dne 20. května 2008, *Vernor proti Autodesk, Inc.*, 555 F. Supp. 2 d 1164.

⁷⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 44.

⁸⁰ Tamtéž bod 64-67.

⁸¹ rozhodnutí Odvolacího soudu pro 9. obvod ze dne 20. května 2008, *Vernor proti Autodesk, Inc.*, 555 F. Supp. 2 d 1164.

2.3 Rozhodnutí *Capitol Records v. ReDigi*

Americký soud se zabýval nejen otázkou vztahující se čistě k počítačovým programům, ale v rozhodnutí *Capitol Record v. ReDigi*⁸² se vyjádřil i k uplatnění *first sale doktríny* ve vztahu ke všem autorským dílům, v daném případě se konkrétně jednalo o přeprodávání hudebních nahrávek původně zakoupených na iTunes. Spor se odehrál mezi společností Capitol Record, která vlastní práva nebo licence k hudebním nahrávkám a současně tyto nahrávky poskytuje v digitální podobě další platformám, odkud mohou být zákazníci staženy, a společností ReDigi. Tato společnost vytvořila trh pro další prodávání hudebních nahrávek. Soud první instance rozhodl ve prospěch společnosti Capitol Record, když shledal převod nahrávky ze souboru na jiný jako porušení autorského práva s odůvodněním, že se jedná o neoprávněnou rozmnoženinu, a proto zde není uplatnění *first sale doktríny*.⁸³ Soudce *Sullivan*, rozhodující v prvním stupni, se s argumentací společnosti ReDigi, že se jedná o přeprodej legálně zakoupených hudebních nahrávek, a proto se na ně užije *first sale doktrína* podobně jako na CD, neztotožnil, naopak uvedl, že uplatnění *first sale doktríny* u CD je diametrálně odlišné od uplatnění k hudebním nahrávkám.⁸⁴

Společnost ReDigi v rámci svého odvolání argumentovala mimo jiné tím, že se nejedná o vytváření nové rozmnoženiny díla, nýbrž o rozšiřování již jednou udělané rozmnoženiny, přičemž daná rozmnoženina byla vždy pouze v jednom vyhotovení, tudíž nedocházelo k jejímu dalšímu rozmnožování.⁸⁵ Odvolací soud se s výše uvedenou argumentací neztotožnil. V rámci procesu převádění digitálního díla je ono nejprve uloženo na disku společnosti ReDigi a následně je transferováno do úložiště koncového zákazníka. V každém jednotlivém kroku daného převodu vzniká nový soubor, který je rozmnoženinou díla. Lze tedy shrnout, že společnost ReDigi sice umožňuje přeprodej díla, přičemž současně nevyhnutelně vytváří novou rozmnoženinu dané digitální kopie. Společnosti ReDigi uvádí existenci pouze jedné rozmnoženiny díla. Tento argument odvolací soud zpochybnil, a to vzhledem k nemožnosti zabezpečit, že samotný koncový uživatel takovou kopii neudělá na svém serveru a následně ji opět skrze společnost ReDigi nepřeprodá.⁸⁶

Odvolací soud tak shrnul a ztotožnil se s rozhodnutím soudce *Sullivana*, že společnost ReDigi při přeprodávání digitálních děl – hudebních nahrávek, vytváří minimálně jednu

⁸² rozhodnutí Odvolacího soudu pro 2. obvod ze dne 12. prosince 2018, *Capitol Records, LLC et. Al. V. ReDigi Inc., et.al*, 934 F.Supp. 2d 640.

⁸³ Tamtéž s. 3.

⁸⁴ Tamtéž s. 13-14.

⁸⁵ Tamtéž s. 14.

⁸⁶ Tamtéž s. 15-17.

neoprávněnou rozmnoženinu díla, a proto její jednání nemůže být zákonem chráněno a neuplatní se zde ani *first sale doktrína*.⁸⁷

Toto rozhodnutí ukazuje neochotu k rozšíření *first sale doktríny* na digitální díla, dochází tak k nedostatečnému zohlednění aktuální situace. Rozhodnutí soudu prvního stupně bylo učiněno v roce 2013 a odvolací soud rozhodl v roce 2018. Relativní novost samotného rozhodnutí ukazuje, že americké soudy dosud nezareagovaly na vývoj a neuvědomují si možné dopady neaplikování *first sale doktríny* na digitální díla.⁸⁸ Je mimo jiné zajímavé sledovat, že ve stejné době, kdy rozhodoval soud prvního stupně, bylo SDEU umožněno aplikování principu vyčerpání práva k počítačovým programům. Pozorujeme tak různé přístupy jednotlivých soudů. Americké soudy se v daném přístupu soustředily pouze na formalistický výklad zákona upravující *first sale doktrínu* a již nezohlednily aktuální dění ve společnosti oproti judikatuře SDEU. Právě vědomost potřeby výkladu ve prospěch podpory trhu s digitálními díly je v rozhodnutích soudů nezbytná.

⁸⁷ rozhodnutí Odvolacího soudu pro 2. obvod ze dne 12. prosince 2018, *Capitol Records, LLC et. Al. V. ReDigi Inc., et.al*, 934 F.Supp. 2d 640, s. 23.

⁸⁸ ASAY, D. Clark. Kirtsaeng and the First-Sale Doctrine's Digital Problem [on-line]. stanfordlawreview.org, květen 2013 [cit. 15. června 2019]. Dostupné na <https://www.stanfordlawreview.org/online/kirtsaeng-and-the-first-sale-doctrines-digital-problem/#footnote_1>.

3 Judikatura po *UsedSoft v. Oracle*

Rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* bylo velmi zásadním a důležitým rozhodnutím pro uplatnění digitálního vyčerpání práva. Poskytlo tímto směr výkladu počítačové směrnice ve vztahu k principu vyčerpání práva. Následná judikatura SDEU bohužel na rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* dostatečně nenavazovala. Aplikační problémy související s *UsedSoft v. Oracle* byly následně potvrzeny v dalších rozhodnutích SDEU, jak zmiňuji níže.

3.1 Rozhodnutí *Nintendo v. PC Box*

Dalším rozhodnutím SDEU, které navazuje na předešlý verdikt a současně vymezuje jednotlivá úskalí, která souvisí s *UsedSoft v. Oracle*, je *Nintendo v. PC*⁸⁹. Ačkoliv samotné meritum věci se nevztahuje k definici principu vyčerpání práva, je výklad SDEU ve vztahu k počítačové a informační směrnici významný z hlediska aplikovatelnosti rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* na jiná díla než jsou počítačové programy.

Spor se týkal možného obcházení zabezpečení videoher společnosti Nintendo, ke kterému docházelo ze strany společnosti PC Box na jejich herních zařízeních. Předkládající italský soud se domníval, že ochranu, danou počítačovými programům na základě rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, není možné vztáhnout i na videohry. Tento názor italský soud zakládá na samotném složení her, které mají společné prvky s počítačovými programy, ale také u nich nalezneme obrazový a zvukový soubor, jenž je částečně samostatný.⁹⁰ Jeho předběžné otázky tedy směřovaly na výklad možného obcházení technologických zabezpečení videoher ke vztahu k čl. 6 informační směrnice a bodu 48 odůvodnění.⁹¹ Informační směrnice se bude aplikovat na dílo, zde videohru jako celek, ačkoliv její část je možné posuzovat podle počítačové směrnice. V daném případě nelze užít ani pravidlo *lex specialis* počítačové směrnice, aby byla použita počítačová směrnice, jak tomu bylo v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*.⁹² Počítačová směrnice se vztahuje tedy pouze na počítačové programy jako celek a nikoli jen na díla, která jsou počítačovými programy tvořena jen z části. Na taková díla se musí aplikovat informační směrnice a postupovat dle její právní úpravy. Je důležité také zdůraznit, že grafické a zvukové prvky díla musí mít samostatnou hodnotu, tedy nesmí být v daném díle zanedbatelné, přičemž není podstatné, zda tyto prvky jsou zapsány v programovacím jazyce.⁹³ Ke stejnému závěru došla i generální advokátka *Sharpston* ve svém

⁸⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 23. ledna 2014, *Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH proti PC Box Srl, 9Net Srl*, C-355/12, Sb. rozh. EU:C:2014:25.

⁹⁰ Tamtéž bod 9-16.

⁹¹ Tamtéž bod 17.

⁹² Tamtéž bod 22-23.

⁹³ Tamtéž bod 23.

stanovisku předloženém SDEU.⁹⁴ SDEU se tedy ztotožnil s definováním videoher, jak je vyložil předkládající italský soud⁹⁵. Videohra je dílo *sui generis*, které není totožné s počítačovým programem a nelze jej posuzovat dle počítačové směrnice. Pokud se na dané rozhodnutí podíváme v rámci aplikovatelnosti rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, dojdeme k závěru, že SDEU se přiklonil k omezení aplikace počítačové směrnice a zároveň i k omezenému užití principu vyčerpání práva. Ochranné prvky, které neumožňují další užití videoher, shledal jako přípustné. Společnost Nintendo je tak oprávněna omezit další nakládání s videohrami v případech, ve kterých by se vyžadoval souhlas autora⁹⁶. Na základě závěru SDEU můžeme shrnout, že se princip vyčerpání práva k videohrám neaplikuje, jelikož jsou posuzovány podle informační směrnice. Vymezením rozdílného přístupu v případě počítačové a informační směrnice došlo k omezení aplikace principu vyčerpání práva k digitálním dílům. Na základě daného rozhodnutí lze říci, že judikatura k počítačovým programům je v konečném důsledku neaplikovatelná k ostatním digitálním dílům.

3.2 Rozhodnutí *Ranks v. Microsoft*

Dalším rozhodnutím SDEU, které se vztahuje k počítačovým programům a možnosti aplikace principu vyčerpání práva je *Ranks v. Microsoft*.⁹⁷ V daném případě se zabýval soud otázkou v trestní věci, zda může dojít k vyčerpání práva k počítačovým programům i v případě, kdy již nejsou na původním nosiči.⁹⁸ SDEU se neztotožnil s tvrzením společnosti Microsoft, že by se měl princip vyčerpání práva vztahovat pouze na díla na původním nosiči, který se stal předmětem prvního převodu a na kterém je počítačový program zaznamenán, přičemž k takovému převodu došlo se souhlasem autora. SDEU v rámci zdůvodnění svého postoje uvedl, že princip vyčerpání práva se váže k samotnému počítačovému programu a nikoli k jeho nosiči, jak uvádí i článek 4 odst. 2 počítačové směrnice⁹⁹ i předešlé počítačové směrnice, tedy nerozlišuje se hmotná nebo digitální podoba nosiče.¹⁰⁰ SDEU také uvedl, že ačkoliv uživatel je oprávněn dále přeprodat legálně nabytý počítačový program na základě vyčerpání práva, nesmí se tento

⁹⁴ Soudní dvůr EU: Stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ze dne 19. září 2013, *Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH proti PC Box Srl, 9Net Srl*, Sb. rozh. EU:C:2013:581, bod. 34.

⁹⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 23. ledna 2014, *Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH proti PC Box Srl, 9Net Srl*, C-355/12, Sb. rozh. EU:C:2014:25, bod 16.

⁹⁶ Tamtéž bod 25-38.

⁹⁷ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Ranksovi, Jurijsi Vasileviči za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko nozīgumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762.

⁹⁸ Tamtéž bod 17.

⁹⁹ V daném případě je SDEU uváděna směrnice 91/250, na kterou počítačová směrnice navazuje. Článek 4 odst. 2 počítačové směrnice je obsahově shodný s článkem 4 odst. 2 směrnice 91/250. Z toho důvodu závěry vyplývající z daného rozhodnutí lze vztáhnout i na dnešní znění čl. 4 odst. 2 počítačové směrnice.

¹⁰⁰ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Ranksovi, Jurijsi Vasileviči za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko nozīgumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762, bod. 34-36.

převod dotknout práva na rozmnožování, které autorovi náleží dle čl. 4 předešlé počítačové směrnice a které mu zaručuje právo souhlasu s další rozmnoženinou.¹⁰¹

Pan Ranks a Vasilevičs uvádějí, že princip vyčerpání práva umožňuje následný prodej počítačového programu nacházejícího se na nepůvodním nosiči za dodržení podmínky, že originální hmotný nosič byl poškozen. Zároveň je nutné respektovat podmínky uvedené v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*¹⁰². S tímto tvrzení se ztotožnila i Komise.¹⁰³ Článek 5 odst. 2 předešlé počítačové směrnice umožňuje existenci záložní verze počítačového programu, ovšem pouze za předpokladu, že rozmnoženina bude opatřena příslušným uživatelem a současně musí být nezbytná pro používání počítačového programu. Daný článek však umožňuje výjimku, kdy je nutné jej vykládat spíše restriktivně a v mezích rozhodnutí SDEU.¹⁰⁴ Lze uzavřít, že záložní rozmnoženina bude používána a vytvořena jen pro individuální využití daného nabyvatele, přičemž taková rozmnoženina nemůže být předmětem dalšího prodeje ani v případě poškození původního hmotného nosiče.¹⁰⁵

SDEU dále znovu upozornil, že není rozhodné, zda byla rozmnoženina na původním hmotném nosiči či stažena z internetového rozhraní společnosti.¹⁰⁶ Závěrem SDEU setrval na uplatnění principu vyčerpání práva k počítačovým programům, avšak neumožnil prodej záložní rozmnoženiny v případě, kdy hmotný nosič není možné fakticky užít.¹⁰⁷

SDEU tedy i nadále aplikuje princip vyčerpání práva dle počítačové směrnice. Dle výše uvedeného rozhodnutí můžeme uvést další podmínku, mimo již uvedenou v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*¹⁰⁸. Nabyvatel je oprávněn tedy přeprodat online počítačový program za současné existence nepoškozeného hmotného nosiče. Současně dochází k omezení principu vyčerpání práva jako takovému. Ačkoliv došlo již k uplatnění principu vyčerpání práva k dílu na hmotném nosiči, jeho poškození/ zničení další převod znemožňuje i po uplatnění práva. Tímto výkladem se SDEU přiklonil k restriktivnímu výkladu principu vyčerpání práva.

¹⁰¹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Ranksovi, Jurijsi Vasilevičsi za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko noziēgumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762 bod. 38.

¹⁰² Podmínky uvedené SDEU: neomezené doba užití a stažení se souhlasem autora.

¹⁰³ Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Ranksovi, Jurijsi Vasilevičsi za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko noziēgumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762, bod. 39.

¹⁰⁴ Tamtéž bod. 41-42.

¹⁰⁵ Tamtéž bod 43.

¹⁰⁶ Tamtéž bod 52.

¹⁰⁷ Tamtéž bod 57.

¹⁰⁸ Podmínky uvedené SDEU: neomezené doba užití a stažení se souhlasem autora.

3.3 Rozhodnutí *Art&Allposters v. Stichting*

Dalším rozhodnutím vztahujícím se k uplatnění principu vyčerpání práva je *Art&Allposters v. Stichting*.¹⁰⁹ Společnost Art&Allposters se zabývá přeprodejem děl, u kterých došlo ke změně formy po uvedení na trh se souhlasem autora. Toto jednání obhájí s odkazem na princip vyčerpání práva dle čl. 4 odst. 2 informační směrnice. S daným výkladem ovšem protistrana nesouhlasila, a proto podala žalobu k nizozemskému soudu, který se obrátil na SDEU s žádostí o zodpovězení předběžné otázky.¹¹⁰

Při zodpovězení otázek SDEU informační směrnici vykládal s ohledem na Smlouvu WIPO o právu autorském, konkrétně čl. 6 a 7¹¹¹, kdy princip vyčerpání práva se uplatnil k hmotnému nosiči a současně v tomto smyslu byla vyložena i informační směrnice a princip vyčerpání práva v ní zakotvený. Soud se neztotožnil s tvrzením, že přenos z papíru na plátno není novou rozmnoženinou a bylo k němu právo vyčerpáno.¹¹² Naopak SDEU uvedl, že souhlas autora se nevztahuje na rozšiřování díla, pokud toto dílo bylo natolik pozměněno, že se jedná o novou rozmnoženinu. Aby se znovu uplatnil princip vyčerpání práva, je zapotřebí nového souhlasu autora.¹¹³

Dané rozhodnutí je zajímavé zejména postojem a výkladem SDEU, který se vzhledem k výše uvedeným rozhodnutím snažil o striktní gramatický výklad, který z informační směrnice vycházel. Současně v jeho rozhodnutí můžeme spatřovat snahu vyhnout se možnému aplikování vyčerpání práva k dílům v digitální podobě, když spojení „*takový předmět*“ v čl. 4 odst. 2 vyložil jako předmět pouze na hmotném nosiči.¹¹⁴ SDEU tedy setrval na vykládání principu vyčerpání práva dle informační směrnice a nejspíše prozatím jeho užití znemožnil.

¹⁰⁹ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 22. ledna 2015, *Art & Allposters International BV proti Stichting Pictoright*, C-419/13, Sb. rozh. EU:C:2015:27.

¹¹⁰ Tamtéž bod 14-21.

¹¹¹ Tamtéž bod 38.

¹¹² Tamtéž bod 40-44.

¹¹³ Tamtéž bod 46.

¹¹⁴ Tamtéž bod 37.

4 Judikatura SDEU po rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* ve vztahu k dalším dílům v digitální podobě, zejména k e-knihám

Ačkoliv bylo rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* přelomové, je zapotřebí zkoumat i další postoje SDEU, abychom mohli říct, že SDEU pokračuje v nastoleném vykládání principu vyčerpání práva, jednak ve prospěch nabyvatelů, potažmo prodejců použitých licencí a také ve snaze jasně vymezit podmínky, kdy se princip vyčerpání práva uplatní. Právě vymezení uplatnění principu vyčerpání práva k počítačovému programu na nehmotném nosiči je základním stavebním kamenem pro použití analogie a aplikování definovaných závěrů i na jiná díla v digitální podobě.

Jedná se zejména o e-knihy nebo samotné zvukové záznamy písní. Konkrétně e-knihy jsou čím dál víc oblíbené a pomalu nahrazují klasické tištěné knihy, avšak s tímto trendem je spjata spousta otázek vyplývajících z nedostatečné judikatury a právní regulace. Pro danou diplomovou práci je zásadní otázkou, zda se při prodeji e-knihy uplatní princip vyčerpání práva a jakou bude mít podobu, zda se bude podobat knihám jako hmotným předmětům nebo naopak bude jeho uplatnění spíše směřovat ke stejnému pojetí jako je dnes nahlíženo na počítačové programy.

4.1 Vývoj judikatury k e-knihám

Ve vztahu k e-knihám není prozatím judikatura příliš obsáhlá tak, aby byla schopna jasně osvětlit přístup k e-knihám. Primárně si však musíme uvědomit, že princip vyčerpání práva bude uplatňován dle informační směrnice a nikoliv dle počítačové, která je vázána právě jen na počítačové programy, což omezuje užití rozsudku *UsedSoft v. Oracle* jako předlohu pro uplatnění principu vyčerpání práva u e-knih.¹¹⁵ Ačkoliv se takové jeví jako nevhodné a kontraproduktivní, je namísto předpokládat, že národní soudy využijí nedostatků v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* k tomu, aby vyloučili uplatnění principu vyčerpání práva k e-knihám, příkladem je postoj německých soudů uvedený níže.

V judikatuře SDEU, zejména tedy ve stanoviscích generálních advokátů, můžeme nalézt snahu umožnit vytvoření sekundárního trhu s e-knihami tak, aby mohly být přeprodávány.¹¹⁶ Jednalo se konkrétně o stanovisko generální advokátky Kokott¹¹⁷ ve spojené věci C-403/08 a C-429/08¹¹⁸. V daném sporu se generální advokátka vyjadřovala mimo jiné k tomu, zda je možné uplatnit vyčerpání práva k digitálnímu sdělování vysílání, které bylo předmětem předběžných

¹¹⁵ VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software...s.17.

¹¹⁶ VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software...s.17.

¹¹⁷ Soudní dvůr EU: Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 3. února 2011, *Football Association Premier League Ltd a další proti QC Leisure a další a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd*, C-403/08 a C-403/08, Sb. rozh EU:C:2011:43.

¹¹⁸ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League Ltd a další proti QC Leisure a další a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd*, C-403/08 a C-403/08, Sb. rozh 2011 I-09083.

otázek. K posouzení a nalezení odpovědi bylo zapotřebí nejprve vyložit informační směrnici, zejména právo na pořizování rozmnoženin. Ačkoliv se dané rozhodnutí zabývá možností přenosu fotbalového utkání, stanovisko generální advokátky nám poskytuje snahu posunout výklad práva na rozmnoženinu do takové roviny, aby bylo možné uplatnit princip vyčerpání práva a sekundární trh byl utvořen i pro e-knihy. Meritum věci spočívalo v podané žalobě proti nabyvateli druhotné licence na vysílání fotbalového přenosu v Řecku. Filmům je takové právo přiznáno dle článku 2 písm. e) informační směrnice.¹¹⁹ Při zodpovězení jednotlivých otázek došla generální advokátka k závěru, že vznik rozmnoženiny nastane nejen v případě uložení digitálního obrazového a zvukového záznamu do paměti, přičemž právě tato okna jsou části individuálního výtvoru autora přenosu, ale také samotným vysíláním na obrazovce.¹²⁰ Právě omezení v rámci sdělování děl veřejnosti vede k omezování volného pohybu zboží v rámci EU a má za následek vznik oddělených sekundárních trhů v členských státech, které se vztahují k jednotlivým dílům v digitální podobě jako jsou e-knihy, hudebních díla či filmy.¹²¹ V souvislosti s tím je zapotřebí si uvědomit, že není možné setrvat na postoji, že ke službám nelze uplatnit princip vyčerpání práva, jelikož tento závěr je pravdivý jen k určitým částem služeb. Tento úsudek se zejména neuplatní k počítačovým programům, což již bylo dovozeno, ale také i k dalším dílům jako jsou e-knihy, hudba nebo film. Taková díla, která jsou posuzovaná jako služby, lze nadále přeprodávat a užívat.¹²² Generální advokátka se skrze zodpovězení předběžných otázek vztahujících se k přenosu vysílání snažila předejít cestu pro přístup k e-knihám a jejich možného dalšího prodeje.¹²³ Bohužel SDEU ve svém rozhodnutí tento závěr nezopakoval a dále nerozvinul.¹²⁴

4.1.1 Judikurní vývoj v Německu

Ačkoliv se se snažím primárně zabývat judikaturou SDEU, nelze opomenout vývoj judikatury v Německu, kde bylo dovozeno, že právě princip vyčerpání práva se k e-knihám nebude vztahovat.¹²⁵ Můžeme tedy vidět, že německé vnitrostátní právo již učinilo závěr a vyplnilo mezeru nechanou SDEU, jak bylo uvedeno výše a v podrobnostech v následujících odstavcích.

Jako příklad můžeme uvést nedávné rozhodnutí zabývající se právě e-knihami ve sporu e-shopu s knihami a filmy, který byl žalován ze strany sdružení na ochranu spotřebitele. Meritum věci tkví v uvedení spotřebitele v omyl tím, že v rámci svých obchodních podmínek užíval slova

¹¹⁹Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League Ltd a další proti QC Leisure a další a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd*, C-403/08 a C-403/08, Sb. rozh 2011 I-09083 bod 69.

¹²⁰ Tamtéž bod 73-85.

¹²¹ Tamtéž bod 171-176.

¹²² Tamtéž bod 180-186.

¹²³ VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software...s.17-18.

¹²⁴ Tamtéž s. 16-17.

¹²⁵ Tamtéž s. 17.

evokující koupi e-knihy, avšak k žádné koupi dojít nemohlo, jelikož byla vyloučena v dalších ustanoveních obchodních podmínek e-shopu. Právě nesrovnalost v obchodních podmínkách se snaží žalobce vyřešit závěrem, že se k e-knihám uplatní princip vyčerpání práva, tak jak byl definován v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*. Žalobce podotýká, že není rozhodné, zda byla e-kniha zakoupena na hmotném nosiči či v digitální podobě stažena z předmětného serveru e-shopu. Německý soud stál před rozhodnutím, ve kterém nejen řešil spotřebitelskou otázku, ale také určoval nasměrování vývoje vykládání principu vyčerpání práva k e-knihám.¹²⁶

V daném rozhodnutí německý soud nepřevzal tvrzení žalobce, naopak se postavil proti výkladu žalobcem učiněným. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že spotřebitel je dostatečně obeznámen s povahou digitálního díla, v daném případě e-knih, a je si vědom nemožnosti nabytí vlastnické právo k e-knihám z důvodu jejich odlišné povahy. Mimo jiné zopakoval, že v případě děl v digitální podobě nepřichází v úvahu jejich postupná ztráta hodnoty. K té dochází pouze v případě děl ve hmotné podobě, zde konkrétně papírové knihy či CD a DVD nosiče. Právě z tohoto důvodu je zapotřebí věnovat zvýšenou ochranu autorům děl, kteří by jinak čelili nepřiměřenému rozmnožování jejich děl ze strany zákazníků. Dále se německý soud musel také vypořádat s argumenty SDEU v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, které naopak dovozovaly princip vyčerpání práva k počítačovým programům v digitální podobě. Nemožnost aplikovat princip vyčerpání práva k dílům v digitální podobě soud vysvětlil právním základem, na kterém bylo rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* postaveno. SDEU dovodil princip vyčerpání práva na základě počítačové směrnice, zatímco v daném případě musí soud postupovat dle směrnice informační, která se vztahuje na audioknihy a e-knihy¹²⁷. Právě článek č. 3 informační směrnice vylučuje vyčerpání práva, což dokládá i bod 29 odůvodnění informační směrnice, který výslovně uvádí že „*je ve skutečnosti každá on-line služba úkonem, který by měl podléhat schválení*“¹²⁸, což ovšem neplatí u CD nosičů. Právě odlišná právní úprava umožnila soudu konstatovat, že se princip vyčerpání práva tak, jak je stanoven v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, neuplatní u jiných děl v digitální oblasti. Tento závěr byl vysloven soudem prvního stupně a následně byl potvrzen i soudem druhého stupně.¹²⁹ Oba soudy shodně uvedly, že nelze užít judikaturu SDEU vztahující se k počítačovým programům. Judikaturu nelze vztáhnout přímo ani v zásadách na obdobnou nabídku stažení e-knih (audioknih), zejména s ohledem na znemožnění uložení na lokální disk jako tomu bylo u počítačového programu v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*. Tím pádem nedochází k vyčerpání práva k zvukovým souborům (audioknihám), potažmo e-knihám.¹³⁰

¹²⁶ OTEVŘEL, Petr. Je možné prodávat „použité“ e-knihy?...

¹²⁷ OTEVŘEL, Petr. Je možné prodávat „použité“ e-knihy?...

¹²⁸ Informační směrnice bod 29 odůvodnění.

¹²⁹ OTEVŘEL, Petr. Je možné prodávat „použité“ e-knihy?...

¹³⁰ Rozhodnutí Oberlandesgericht Hammze dne 15. května 2014, sp. zn. Az.: 22U 60/13; Amtlicher Leitsatz 1-5.

Zde by bylo příhodné si uvědomit, že závěr vyslovený v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* byl sice vystavěn na jiném právním základu, ale SDEU ho formuloval dostatečně široce. Obstojí i v případě jeho aplikování na jiná díla v digitální podobě. Určitou podobnost v daném případě můžeme najít v nutnosti vypořádat se s argumentem nekontrolovatelného rozmnožování díla, které bylo staženo a současně k němu bylo vyčerpáno právo. Tento argument SDEU reflektuje jako jednu ze svých podmínek při uplatnění principu vyčerpání práva, kdy původní nabyvatel je povinen svoji kopii díla smazat před předprodáním tak, aby nedocházelo k nekontrolovatelnému rozmnožování díla. Dodržení této podmínky může autor ve svém díle zajistit nebo se o to minimálně pokusit. Ačkoliv tento závěr SDEU mohl využít i německý soud, rozhodl se jít opačnou cestou, která je bezesporu argumentačně příznivější.¹³¹

Právě tento judikovaný postoj, který zaujímá německá judikatura, může být i určitou předlohou pro SDEU v rámci výkladu principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě. Je všeobecně známé, že právě německý vývoj práv k digitálním dílům je částečnou předlohou pro vývoj v ostatních členských státech, potažmo EU.¹³² Dle mého názoru právě argumentace založená na užití počítačové směrnice při vyslovení vyčerpání práva k počítačovým programům je stěžejní a zásadní. Pokud se blíže podíváme na úpravu digitální děl dle informační směrnice, je evidentní, že snazší cestou je definování uplatňování principu tak, jak jej učinil německý soud. Pokud by se soud snažil zaujmout jiné východisko, musel by jít komplikovanější cestou a zdůvodnit aplikaci rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* a potažmo počítačové směrnice.

Zde se nabízí polemika, zda by byl dovozen princip vyčerpání práva i v případě, že by SDEU rozhodoval na základě znění informační směrnice s ohledem na její článek 3 a bod 29 odůvodnění, který byl použit jako argument v daném rozhodnutí německého soudu. Společnost Oracle argumentovala článkem 3 informační směrnice a snažila se přesvědčit SDEU aplikovat pro společnost příznivější úpravu. Je zapotřebí si však uvědomit, že informační směrnice byla přijata v období, kdy informační technologie nepřevažovaly, a proto nebylo zapotřebí věnovat principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě zvláštní prostor.

4.1.2 Judikatura SDEU k e-knihám

Vzhledem k vývoji digitálních technologií, rozvoji e-knih a snah o zřízení sekundárního trhu s nimi, nalezneme i rozrůstající se počet soudních rozhodnutí vyjadřujících se k principu vyčerpání práva a s tím související výklad informační směrnice. V rámci rozhodnutí je naznačena čím dál větší snaha vyslovit možnost uplatnění principu vyčerpání práva k e-knihám.

¹³¹ Rozhodnutí Oberlandesgericht Hammze dne 15. května 2014, sp. zn. Az.: 22U 60/13; Amtlicher Leitsatz 1-5.

¹³² VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software..., s. 18.

V následujícím rozsudku ve věci *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*¹³³ se SDEU zabýval možností půjčování knih v digitální podobě v knihovnách dle článku 1 odst. 1 a odst. 2 písm. b směrnice 2006/115 a článku 4 odst. 2 informační směrnice. Meritum věci bylo v zodpovězení otázky, zda se nizozemská zákonná úprava o placení odměn za půjčování knih v hmotné podobě sdružení Stichting Leenrecht vztahuje i na e-knihy. Dle výkladu sdružení Stichting Leerecht nikoli, a proto byla otázka přednesena nizozemskému soudu, který řízení přerušil a obrátil se žádostí o zodpovězení předběžné otázky na SDEU. SDEU se v rámci rozhodnutí o předběžných otázkách musel nejprve vypořádat s tím, zda pojem půjčování lze vztáhnout i na půjčování e-knih, tj. děl v digitální podobě. Na základě směrnice 2006/115 není právo na pronájem díla v digitální podobě výslovně vyloučeno, a proto SDEU nenašel smysl, proč by mělo být půjčování digitálních děl zakázáno. Naopak sama směrnice 2006/115 ve svém odůvodnění předpokládá vývoj autorského práva a její odpovídající výklad tak, aby byl schopen se přizpůsobit chráněným digitálním dílům.¹³⁴

Lze tedy shrnout, že v daném rozhodnutí SDEU vyšel nejen z textu zákona,¹³⁵ ale také ze zásad podporujících rozšíření pojmu půjčování i na e-knihy v souladu se směrnicí 2006/115.¹³⁶ Dále SDEU uvádí v souvislosti s čl. 4 odst. 2 informační směrnice, že sice rozmnoženina v digitální podobě může být dostupná veřejnosti, ovšem za dodržení podmínky, že kniha byla dodána na trh se souhlasem autora nebo osoby, které svědčí právo na veřejné rozšiřování.¹³⁷ SDEU tedy rozhodl, že je možné půjčovat knihy v digitální podobě za podmínek, které zajišťují nemožnost užívání po vypršení doby a současně umožňují stažení pouze jedné kopie do svého osobního zařízení.¹³⁸ Generální advokát ve svém stanovisku¹³⁹ dodává, že stejně jako směrnice 2006/115, tak i informační směrnici je zapotřebí vykládat v souladu s technologickým vývojem autorského práva a dodává, že půjčování e-knih je dnes rovnocenným ekvivalentem půjčování knih v hmotné podobě.¹⁴⁰ Současně generální advokát Szpunar uvádí, že by se pojem

¹³³ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856.

¹³⁴ Zejména v bodu 3 – 4 odůvodnění směrnice 2006/115.

¹³⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856, bod 27-47.

¹³⁶ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 1* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 15. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/15/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-1/>>.

¹³⁷ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856, bod 62-65.

¹³⁸ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856, výrok 1 petitu.

¹³⁹ Soudní dvůr EU: Stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ze dne 16. června 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU: C:2016:459.

¹⁴⁰ Soudní dvůr EU: Stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ze dne 16. června 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:459, bod 26-30.

rozmnoženina měla vykládat totožně ve vztahu ke směrnici 2006/115 tak i v případě informační směrnice. Z toho důvodu by se měl princip vyčerpání práva vztáhnout jak na počítačové programy dle počítačové směrnice, tak i na e-knihy dle informační směrnice v důsledku jeho prvního prodeje.¹⁴¹ Je zde vidět snaha generálních advokátů o sjednocení výkladu a o možnosti užití definovaného principu vyčerpání práva ke všem dílům v digitální podobě.¹⁴² V daném rozhodnutí včetně stanoviska generálního advokáta si můžeme všimnout i snahy postavit e-knihy naroveň tištěných knih. Prozatím pouze ve vztahu k jejich půjčování v knihovnách, avšak dle mého názoru se postupně výklad bude více klonit k umožnění uplatnění principu vyčerpání práva i z důvodu faktu, že e-knihy budou s největší pravděpodobností převažovat nad jejich hmotnými ekvivalenty.¹⁴³ Právě proto je stav neuplatnění principu vyčerpání práva neudržitelný.

Ačkoliv soud rozšířil pojem půjčování a současně ho podmínil principem vyčerpání práva k předmětnému dílu, dostáváme se do paradoxu, kdy sice musí dojít k principu vyčerpání práva, ale ne na základě čl. 4 odst. 2 informační směrnice, nýbrž čl. 6 směrnice 2006/115.¹⁴⁴ Přičemž tento závěr je sice možné vnímat jako kladný posun, ale stejně jako rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* je postaven na jiné směrnici. Nalezneme zde velký prostor pro soudy jednotlivých států EU, aby toto rozhodnutí neaplikovaly na jiná díla v digitální podobě právě s odkazem na užití odlišné směrnice unijního práva. SDEU se totiž v daném rozhodnutí nijak nevyjádřil k čl. 4 odst. 2 informační směrnice s odůvodněním, že není pro dané rozhodnutí podstatný.¹⁴⁵

Rozhodnutí bylo sice vydáno na základě jiné směrnice, nalezneme v něm důležitá výkladová vodítka. SDEU nahlíží na e-knihy stejně jako na jejich hmotné ekvivalenty, přičemž podobný postup by mohl užít i při výkladu na základě informační směrnice. Ačkoliv se princip vyčerpání práva v případě půjčování a pronájmu neuplatní,¹⁴⁶ je rozhodnutí zásadní v nahlížení na digitální díla stejně jako na díla hmotná, obdobný závěr byl již judikován v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*.¹⁴⁷

¹⁴¹ Tamtéž bod 51-52.

¹⁴² Snaha o sjednocení výkladů pojmů zejména v souvislosti informační směrnice a směrnicí 2006/115 v rozsudku ze dne 31. května 2016, *Reha Training Gesellschaft für Sport – und Unfallrehabilitation mbH v. Gesellschaft für musikalische Aufführungs – und mechanische Vervielfältigungsrechte*, C-117/15, Sb. rozh. EU:C:2016:379.

¹⁴³ Dle sdělení společnosti Amazon v roce 2010 převažoval prodej e-knih nad jejich hmotnými ekvivalenty.

¹⁴⁴ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 1* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 15. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/15/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-1/>>.

¹⁴⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereinigting Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856 bod 57.

¹⁴⁶ K tomuto závěru došel SDEU již v rozsudku ze dne 17. května 1988, *Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v. Erik Viuff Christiansen*, C 158/86, Sb. rozh. 1988 02605.

¹⁴⁷ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 58 – 59.

Dalším sporem, který byl předložen SDEU k zodpovězení předběžné otázky, je *Nederlands Uitgeversverbond (NUV)/ Groep Algemene Uitgevers (GAU) v. Tom Kabinet*¹⁴⁸. Tom Kabinet byla platforma umožňující vytvoření sekundárního trhu za účelem přeprodávání e-knih. Vydavatelství i autoři se proti takovému jednání začali bránit a podali na Tom Kabinet předběžné opatření k ukončení provozu. Nizozemský soud ponechal web nadále funkční s odkazem na rozhodnutí SDEU ve věci *UsedSoft v. Oracle*. Nicméně žalobci NUV/GAU se s tímto předběžným opatřením neztotožnili a podali žalobu k nizozemskému soudu v Haagu s argumentem, že nabízení e-knih na webových stránkách Tom Kabinet zasahuje do jejich práva na sdělování veřejnosti. S tímto argumentem nebyli žalobci úspěšní, jelikož se nejedná o nabízení e-knih veřejnosti, ale k možnosti jejich zakoupení je nutné se přihlásit. Dále NUV/GAU argumentoval autorizovanou kopií na serveru Tom Kabinet, když i po přeprodání e-knihy je kopie na jejich serverech stále přítomna a není smazána. Závěrem argumentovali porušením práva na rozmnožování. Proti uvedeným tvrzením se e-shop Tom Kabinet bránil uplatněním principu vyčerpání práva k e-knihám při jejich prvotním prodeji v souladu s judikaturou SDEU, konkrétně rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*. Ačkoliv nizozemský soud souhlasil, že byla e-kniha již jednou prodána a mohlo zde tedy teoreticky dojít k uplatnění principu vyčerpání práva, zůstávala zde otázka možnosti užití rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, v kterém bylo rozhodnuto na základě počítačové směrnice. V daném případě bude soud nucen rozhodovat na základě informační směrnice. Vzhledem k dosud neřešené otázce se nizozemský soud rozhodl předložit žádost o zodpovězení předběžných otázek.¹⁴⁹

V první otázce se nizozemský soud SDEU dotazuje, zda se článek 4 odst. 1 informační směrnice vztahuje k e-knihám a zda za předpokladu první koupě e-knih na neomezenou dobu při zaplacení přiměřené odměny, bude možné nahlížet na tyto e-knihy jako na rozmnoženinu ve vlastnictví autora.¹⁵⁰ Druhá otázka připadá v úvahu v případě kladného zodpovězení první otázky. Dojde k vyčerpání práva prvním prodejem e-knih nebo je potřeba k další následné kopii souhlas autora. Třetí otázka směřuje na výklad čl. 2 informační směrnice, zda má být článek vykládán tak, že převod na dalšího nabyvatele za současného vyčerpání práva zakládá svolení k rozmnožování a v případě kladné odpovědi žádá nizozemský soud i o stanovení podmínek. Poslední otázka se vztahuje k výkladu článku 5 informační směrnice ve smyslu nemožnosti zamezit rozmnožování

¹⁴⁸ Soudní dvůr EU: Žádost o rozhodnutí v předběžné otázce ze dne 16. 4. 2018, *Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers v. Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV, Tom Kabinet Uitgeverij BV*, C-263/18. V daném sporu byla prozatím pouze položena žádost o předběžnou otázku, avšak k samotnému rozhodnutí do dnešního dne nedošlo.

¹⁴⁹ SLUTTER, Saba. *Before the CJEU soon: the question of digital exhaustion* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 1. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/01/before-the-cjeu-soon-the-question-of-digital-exhaustion/>>.

¹⁵⁰ Soudní dvůr EU: Žádost o rozhodnutí v předběžné otázce ze dne 16. dubna 2018, *Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers v. Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV, Tom Kabinet Uitgeverij BV*, C-263/18.

zákonem nabytého exempláře a opět za současného stanovení podmínek.¹⁵¹ Je důležité si uvědomit, že takto položené předběžné otázky se cíleně snaží vyplnit chybějící právní mezeru, objasnit spornou otázku a v samotném důsledku i právní regulaci EU. Problém způsobuje vyloučení principu vyčerpání práva dle ustanovení čl. 4 odst. 2 ve spojení s odůvodněním bodem 29 informační směrnice, které je chápáno jako implementace článku 6 Smlouvy WIPO o právu autorském¹⁵². Právě toto ustanovení čl. 6 Smlouvy WIPO o právu autorském charakterizuje kopie pouze na hmotném nosiči, což reflektuje vyloučení možnosti digitální podoby děl v bodu odůvodnění 29 informační směrnice.

Nalezení odpovědí na otázky a s tím související výklad článků informační směrnice je nyní předmětem rozhodování a umožňuje SDEU určit budoucí vývoj principu vyčerpání práva k e-knihám. Umožnit tak dostatečnou a včasnou reakci unijního práva na rozvoj informačních technologií, tak aby nedošlo k vyvstávání dalších sporných otázek a nejistoty.¹⁵³ SDEU mimo jiné má možnost pokračovat v nastaveném trendu výkladu, který započal v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* a znovu zdůraznit již vyslovenou zásadu rovnocenného zacházení s díly v hmotné podobě jako s díly v digitální podobě, s čímž souvisí i stejné uplatňování principu vyčerpání práva.

Právě rozhodnutí na základě informační směrnice by mohlo nejen sjednotit unijní nahlížení na díla v digitální či hmotné podobě, ale ovlivnit jednotlivé rozhodování národních soudů v členských státech, které princip vyčerpání práva k digitálním dílům nepřiznaly. Současně je zapotřebí mít na paměti, že sekundární právo EU by mělo mít zásadně stejný význam¹⁵⁴, což mimo jiné bylo již SDEU judikováno.¹⁵⁵

Vzhledem k tomu, že SDEU dosud v daném případě na předložené otázky nerozhodl, je sice čistě spekulativní, k jakému výkladu informační směrnice se přikloní, nicméně již nyní můžeme načrtnout určité definiční nejasnosti, kterými se SDEU bude nebo by měl zabývat. Zásadní bude rozlišení prodeje a licence ve vztahu k e-knihám. Prvotně je důležité si uvědomit, že v případě licence nedochází k převodu vlastnického práva a často jsou definovány jako služby,

¹⁵¹ Soudní dvůr EU: Žádost o rozhodnutí v předběžné otázce ze dne 16. dubna 2018, *Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers v. Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV, Tom Kabinet Uitgeverij BV*, C-263/18.

¹⁵² WIPO Copyright Treaty, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

¹⁵³ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 1* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 15. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/15/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-1/>>.

¹⁵⁴ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 1* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 15. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/15/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-1/>>.

¹⁵⁵ Např. Soudní dvůr EU: rozsudek ze dne 31. května 2016, *Reha Training Gesellschaft für Sport – und Unfallrehabilitation mbH v. Gesellschaft für musikalische Aufführungs – und mechanische Vervielfältigungsrechte*, C-117/15, Sb. rozh. EU:C:2016:379.

což vylučuje možnost vyčerpání práva. SDEU v rozsudku *UsedSoft v. Oracle* nastínil definici prodeje, když uvedl, že se jedná o dohodu, která zaručuje časově neomezené užívání díla (počítačového programu) za současného zaplacení odpovídající odměny. Pokud tedy bude chtít SDEU setrvat v podobném výkladu, bude nejspíše aplikovat výše uvedenou definici prodeje. Tento závěr podporuje i samotné znění obou směrnic (informační i počítačové), které odkazují na spravedlivou rovnováhu v autorském právu, zejména mezi ochranou jednotlivých autorů a dosažení cílů smluv¹⁵⁶ spočívajících zejména ve volném pohybu zboží a služeb.¹⁵⁷

Dále bude SDEU nucen zabývat se možností užití čl. 3 informační směrnice, kterou v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* vyloučil s odkazem na argument, že počítačová směrnice je lex specialis k informační směrnici. Právě vymezení rozdílu mezi zbožím a službami bude jedna z dalších úvah, kterou by se měl SDEU zabývat. Unijní právo zastává názor, že k nehmotným dílům se přistupuje jako ke službám vzhledem k jejich nehmotné povaze.¹⁵⁸ Ačkoliv nalezneme v některých předpisech unijního práva snahu vnímat díla v digitální podobě nikoliv jako služby, ale jako zboží, je tato tendence omezena zejména rozsahem dané směrnice jako lex specialis. Rozdílný přístup sekundárního práva způsobuje snahu zákonodárce definovat díla v nehmotné podobě jako služby tak, aby došlo k sjednocení. To přináší nejednoznačnost v nahlížení na princip vyčerpání práva.¹⁵⁹ Právě umožnění definovat díla v digitální podobě jako zboží by mohlo vyřešit problémy vyplývající z informační směrnice. Dále by tento přístup umožnil postavit naroveň jak hmotná, tak i digitální díla a práva s nimi související. Současně užívané kritérium hmatatelnosti pro definování zboží či služby v dnešní digitální době pomalu přestává stačit a díky rozhodnutí ve věci *NUV/GAU v Tom Kabinet* je umožněno SDEU definovat nová kritéria, která by byla únosnější. Za použití teleologického výkladu by SDEU mohl dovodit, že vyloučení principu vyčerpání práva k službám by bylo v rozporu s cíli a zájmy EU a omezením evropského jednotného trhu.¹⁶⁰

¹⁵⁶ SFEU a SEU.

¹⁵⁷ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 2* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 23. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/23/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-2/>>.

¹⁵⁸ Např. směrnice upravující databáze (v recitálu 33 vylučuje vyčerpání pro online databáze), také směrnice upravující DPH.

¹⁵⁹ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 2* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 23. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/23/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-2/>>.

¹⁶⁰ SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 2* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 23. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/23/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-2/>>.

5 Eventualita umožnění principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě

Již na přelomu tisíciletí začala být možnost principu vyčerpání práva zvažována k dílům v digitální podobě. Vzhledem k tehdejšímu vývoji technologií a s tím souvisejících možnostmi však nebylo zapotřebí se touto otázkou podrobněji zabývat. Jeden z prvních zastánců možnosti principu vyčerpání práva, *Joseph Liu*, sám uvedl, že by sice nemělo být právo duševního vlastnictví celkově vnímáno jako právo na převod digitálních kopií děl, neznamená to ovšem, že tento čas nenastane.¹⁶¹ Až v posledních letech začala diskuze ohledně potřeby novelizovat autorské právo ve vztahu k digitálnímu vývoji, tak aby bylo schopno reflektovat jeho rozvoj a současně došlo k jeho elementární úpravě, které by byla všeobecně aplikovatelná.¹⁶² Cílem této diskuze je snaha o vytvoření digitálního trhu EU, v rámci kterého by byla práva upravena jednotně pro všechny členské státy¹⁶³, a tudíž bylo uplatňování, resp. vymáhání autorských práva jednodušší.

Do rozhodnutí SDEU ve věci *UsedSoft v. Oracle* nebylo možné uplatňovat princip vyčerpání práva k dílům v digitální podobě. SDEU v daném případě poprvé uvedl rovnocenný přístup k dílům v hmotné i nehmotné podobě, a to na základě znění počítačové směrnice.¹⁶⁴ Ačkoliv SDEU se rozhodl definovat pojem „prodej“ a lze pod něj podřadit i licenční smlouvy, je tento přístup neudržitelný. Aplikovatelnost rozhodnutí na další díla v digitální podobě se zdá možná, avšak je zde zásadní problém v podobě jiné právní úpravy. SDEU se záměrně vyhnul uplatnění principu vyčerpání práva dle informační směrnice a aplikoval ho dle počítačové směrnice.¹⁶⁵ Avšak sám uvedl, že by obě dvě směrnice měly být vykládány ve shodě.¹⁶⁶ Dostáváme se tedy do rozporu, kdy na základě gramatického výkladu informační a počítačové směrnice docházíme k odlišným závěrům. Informační směrnice vyčerpání práva k dílům k digitální podobě neumožňuje, ale počítačová ano. Vzhledem k požadavku SDEU vykládat směrnice ve shodě, vyvstává problém jak danou situaci vyřešit.

Odpověď by nám mohlo přinést rozhodnutí ve věci *NUV/GAU v Tom Kabinet*, které svými otázkami míří na výklad informační směrnice. Jak je uvedeno výše, SDEU by se měl vypořádat s otázkou posuzování služby a zboží. Posouzení digitálních děl by bylo jedním z možných řešení, které by umožnilo uplatnit princip vyčerpání práva. Současně by došlo k vyčerpání v souladu s informační směrnicí a dle čl. 4 a bodu odůvodnění č. 28 a 29.

¹⁶¹ LIU, P. Joseph. *Owning Digital Copies: Copyright Law and the Incidents of Copy Ownership*. *William & Mary Review*, 2001, roč. 42, č. 8, s. 1255.

¹⁶² ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 213.

¹⁶³ Tamtéž s. 214.

¹⁶⁴ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 57.

¹⁶⁵ Tamtéž bod 56.

¹⁶⁶ Tamtéž bod 60.

Proti užití principu vyčerpání práva jsou vlastníci digitálních děl. Jejich námitky spočívají zejména ve snadném přesunu digitálních děl. To by mohlo vést k poklesu nákupu digitálních děl z důvodu snadného převodu od druhotného nabyvatele.¹⁶⁷ Dále vlastníci argumentují nemožností ovlivnit počet rozmnoženin díla. Danou připomínku lze vyřešit tak, že bude uložena povinnost smazat původní rozmnoženinu díla po převodu na dalšího nabyvatele.¹⁶⁸

Současný unijní přístup je neudržitelný. SDEU sice umožnil užití principu vyčerpání práva k počítačovým programům, ale na základě počítačové směrnice. V navazujícím rozhodnutí německého soudu v Hammu byl právě tento argument užit k neuplatnění rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* k e-knihám. Německý soud tedy dovedl, že počítačová směrnice je *lex specialis* k informační směrnici, a proto nemůže být závěr SDEU uplatněn k jiným digitálním dílům.¹⁶⁹

Je důležité si uvědomit, že samotný přístup SDEU k principu vyčerpání práva k počítačovým programům je odlišný od přístupu amerických soudů k *first sale doktríně*. Jak vyplývá z výše uvedených případů, americké soudy se kloní k výkladu, že nabyvatelé kopií počítačových programů se nestávají jejich vlastníky, a proto s nimi nemohou dále nakládat.¹⁷⁰ SDEU v tomto případě zaujímá opačné stanovisko a spíše inklinuje k výkladu, že se nabyvatelé stávají vlastníky rozmnoženin a mohou je tedy dále přeprodávat.¹⁷¹ Podrobněji se k ustanovení licenčních smluv daných počítačových programů nevyjadřoval.¹⁷² Samotnou kategorií jsou digitální kopie na hmotných nosičích, v jejichž případě není přeprodávání, půjčování či jiné nakládání nijak omezeno. Kopie je tak předávána na daném hmotném nosiči a nabyvatel si z ní neutváří záložní kopii.¹⁷³ Tento princip platí shodně, jak v USA, tak v EU.

Ohledně teritoriality principu vyčerpání práva lze s odkazem na výše uvedené říci, že není možné dovézt dílo uvedené na trhu v USA a nadále s ním nakládat, pokud nebylo zatím uvedeno na trh v EU se souhlasem autora nebo autorem samotným. Na rozdíl od situace v EU, je situace v USA odlišná. Dílo uvedené na trh v EU může být dovezeno do USA a tam s ním nakládáno, jak vyplývá z posledního rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ve věci *Kirtsaeng v. John Wiley*¹⁷⁴. Ačkoliv se v daném rozhodnutí jednalo o knihy, jeho aplikace na digitální díla není vyloučena, a dokonce je velmi pravděpodobná. Obdobná rozhodnutí otevírají možnosti pro celosvětový

¹⁶⁷ LIU, P. Joseph. Owing Digital Copies: Copyright Law and the Incidents of Copy Ownership. *William & Mary Review*, 2001, roč. 42, č. 8, s. 1355.

¹⁶⁸ LIU, P. Joseph. Owing Digital Copies: Copyright Law and the Incidents of Copy Ownership. *William & Mary Review*, 2001, roč. 42, č. 8, s. 1353.

¹⁶⁹ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World* [on-line]. ssrn.com, 4. června 2017 [cit. 21. června 2019]. Dostupné na <<https://ssrn.com/abstract=2980483>>, s. 213.

¹⁷⁰ rozhodnutí Odvolacího soudu pro 9. obvod ze dne 20. května 2008, ve věci *Vernor proti Autodesk, Inc.*, 555 F. Supp. 2 d 1164.

¹⁷¹ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World*. . . s. 203.

¹⁷² Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407.

¹⁷³ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World*. . . s. 224.

¹⁷⁴ Rozhodnutí U.S. Supreme Court ze dne 19. března 2013, *Kirtsaeng v. John Wiley & Sons, Inc.*, 11-697.

obchod. SDEU podobnou možnost uplatnění principu vyčerpání práva nejudikoval¹⁷⁵ a domnívám se, že v nejbližší době judikovat nebude.

S možností principu vyčerpání práva souvisí i zodpovězení otázky respektování omezení dalšího nakládání s dílem tak, jak je uvedeno v licenčních smlouvách.¹⁷⁶ Výše uvedená otázka byla řešena rozdílně, jak SDEU, tak i americkými soudy při uplatnění principu vyčerpání práva/*first sale doktríny*. V případě *first sale doktríny* se přiklonil americký soud k autorům a ctěl ujednanou licenční smlouvu, která omezila následný prodej a nakládání s digitálními díly. SDEU na straně druhé takové ustanovení ve smlouvách nenásleduje a umožňuje princip vyčerpání práva, ačkoliv to je smluvně omezeno či vyloučeno.¹⁷⁷

Na základě výše uvedených rozhodnutí SDEU můžeme sledovat vývoj, kdy princip vyčerpání práva se prozatím vztahuje pouze k dílům na hmotných nosičích a v případě digitálních děl pouze k počítačovým programům za omezených podmínek. SDEU uvedené zopakoval i v nedávném rozhodnutí *Art&Allposters v. Stichting*, kde se znovu vyslovil pro uplatnění principu jen k dílům na hmotných nosičích. Do dnešní doby nebylo SDEU judikováno rozšíření principu vyčerpání práva i na jiná digitální díla. Příležitost je nyní dána SDEU v případě žádosti o předběžnou otázku v případě *Tom Kabinet*. SDEU bude moci vyslovit princip vyčerpání práva k e-knihám jako digitálním dílům, ale současně bude nucen vyložit vyčerpání práva dle informační směrnice. Může tak pozměnit svou dosavadní judikaturu a umožnit princip vyčerpání práva i na základě této směrnice, která se vztahuje i na ostatní digitální díla.

5.1 Budoucí vývoj principu vyčerpání práva k digitálním dílům

Lze tedy shrnout, že prozatímní judikatura SDEU neumožňuje uplatnění principu vyčerpání práva k jiným digitálním dílům než jsou počítačové programy. Jedním ze zásadních nedostatků je jiná úprava počítačových programů.

Při možném budoucím vývoji musíme ovšem vycházet z daného stavu. SDEU se bude muset poprvé vyjádřit k informační směrnici a možnosti vyčerpání práva na jejím základě. Současně můžeme vycházet i z judikatury a přístupu německých a amerických soudů. Dle judikatury USA nabyvatelé nenabývají vlastnické právo k digitálním dílům a ani právo na pře prodej.¹⁷⁸ Na základě *ReDigi* byl sice umožněn prodej počítače včetně digitálních děl v něm uložených, avšak není možné přeprodávat digitální díla samotná.¹⁷⁹ Vzhledem ke konstantní

¹⁷⁵ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World ...*, s. 224.

¹⁷⁶ RAUER, Nils, ETTIG, Diana. Can e-books and other digital works be resold? *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2015, roč. 10, č. 9, s. 713.

¹⁷⁷ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World ...*, s. 224.

¹⁷⁸ Tamtéž s. 225.

¹⁷⁹ Tamtéž s. 225.

judikatuře můžeme očekávat, že soudy USA nebudou uplatňovat *first sale doktrínu* k digitálním dílům.

K podobným závěrům se uchýlily také soudy v Německu. Ačkoliv je kladen důraz na ochranu zákazníka, tak soud prozatím princip vyčerpání práva nejudikoval.¹⁸⁰ Zákazníci se primárně nezajímají o možnost přeprodeje digitálního díla, nýbrž o jeho využití.¹⁸¹ Pokud tedy dojde ve věci *NUV/GAU v Tom Kabinet* k opomenutí ustanovení smlouvy, je možné, že se práva uživatelů omezí jako v případě počítačových programů.¹⁸² Domnívám se, že by v daném rozhodnutí mohl soud znovu vyslovit rovnocenný přístup k dílům na hmotných nosičích a dílům v digitální podobě.¹⁸³

Tento závěr SDEU, spolu s vymezením rozdílu mezi zbožím a službami na základě informační směrnice, povede k uplatnění principu vyčerpání práva k e-knihám. Současně bude nutné stanovit podmínky, ze kterých se vyčerpání uplatní. Primárně je zapotřebí zajistit práva autorů, aby nedocházelo k neřízenému vytváření nových rozmnoženin. Dále zajistit adekvátní odměny pro autory. Z toho důvodu se nedomnívám, že by se princip vyčerpání práva měl uplatnit v případě bezplatného nabytí digitálního díla.

¹⁸⁰ DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion – New Law from the Old World ...*, s. 226.

¹⁸¹ Tamtéž s. 227.

¹⁸² Tamtéž s. 227-228.

¹⁸³ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407, bod 60.

Závěr

Princip vyčerpání práva byl definován k dílům na hmotných nosičích, přičemž k dílům v digitální podobě, s výjimkou počítačových programů, prozatím výslovné judikování aplikace chybí. Svou diplomovou prací jsem získala odpovědi na dvě základní otázky uvedené v úvodu.

Předně bylo cílem analyzovat rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* a jeho aplikovatelnost na jiná díla než jsou počítačové programy. Primárně bylo zásadní si uvědomit, že dané rozhodnutí je postaveno na základě počítačové směrnice. Právní rámec rozsudku definoval jeho úzké využití pouze k počítačovým programům. Současně i samotné umožnění užití principu vyčerpání práva je v možném rozporu s mezinárodními smlouvami WIPO,¹⁸⁴ které vylučují aplikaci principu vyčerpání práva k digitálním dílům.

V *Nintendo v. PC Box* bylo SDEU dovozeno uplatnění informační směrnice na videohry, ačkoliv se částečně skládají z počítačového programu. Vymezení odlišné unijní úpravy změnilo výklad SDEU, který se vyjádřil v neprospěch uplatnění principu vyčerpání práva, protože bylo užito informační směrnice. Právě argumentace SDEU byla aplikována německými soudy. Současně bylo SDEU omezeno samotné vyčerpání práva k počítačovým programům při poškození nebo zničení hmotného nosiče. Ačkoliv tedy k principu vyčerpání práva došlo na základě stávající judikatury, následné znemožnění nakládání s hmotným nosičem mělo za následek zákaz přeprodávat záložní kopii počítačového programu uloženou v daném počítači.¹⁸⁵ Je tedy zřejmé, že ve vztahu k počítačovým programům může dojít k principu vyčerpání práva, ale za současného dodržení striktních podmínek¹⁸⁶. Současně byla judikována nemožnost aplikace *UsedSoft v. Oracle* při uplatnění principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě dle informační směrnice. Ačkoliv SDEU uvedl podmínky, za kterých dojde k vyčerpání práva k počítačovým programům, současně se vyhnul zodpovězení otázky aplikace principu vyčerpání práva na základě informační směrnice.

Zároveň v případě srovnání s americkou doktrínou *first sale* nastala situace, kdy je na princip nahlíženo odlišně a současně je i odlišný přístup k omezujícím omezením v licenční smlouvě. Soudy USA byla omezení respektována a SDEU nikoliv. Bohužel k danému postupu se nenalézá na straně SDEU dostatek vysvětlení. Současně americké soudy do dnešního dne neumožnily uplatnění *first sale doktríny* k počítačovým programům a postavily se na stranu autorů děl.

¹⁸⁴ WIPO Copyright Treaty, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, a

WIPO Performances and Phonograms Treaty, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 20. května 2002, v ČR sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech.

¹⁸⁵ Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Rankosvi, Jurijsi Vasiļevičsi za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko nozīgumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762.

¹⁸⁶ Podmínky uvedené SDEU: neomezené doba užití a stažení se souhlasem autora.

Lze tedy shrnout, že uplatnění vyčerpání práva na základě rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle* není možné k jiným digitálním dílům. K danému závěru jsem došla na základě aplikace jiné směrnice při vyslovení rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, nezopakování užití principu v navazující judikatuře a nemožnosti přeprdeje záložních děl, u kterých byl princip vyčerpání práva uplatněn.

Na základě umožnění principu vyčerpání práva k počítačovým programům, jsem se dále zaměřila na uplatnění principu k e-knihám. Digitální díla včetně e-knih se posuzují dle informační směrnice, kde je princip vyčerpání práva zakotven v č. 4 odst. 2 s ohledem na bod 28 a 29 odůvodnění. Podle této právní úpravy je uplatnění principu vyčerpání práva vyloučeno, zejména s odkazem na posuzování digitálních děl jako služeb a výslovného zakotvení neuplatnění principu vyčerpání práva. Vzhledem k dané úpravě bylo německým soudem dovozeno, že se princip vyčerpání práva, jak byl judikován k počítačovým programům v rozhodnutí *UsedSoft v. Oracle*, nevztahuje k e-knihám. Zásadním argumentem byl vztah počítačové směrnice jako *lex specialis* k informační směrnici.

V současné době byla před SDEU předložena žádost o zodpovězení předběžné otázky ve věci *Nederlands Uitgeversverbond (NUV)/ Groep Algemene Uitgevers (GAU) v. Tom Kabinet*. Meritum nedořešeného sporu spočívá v tom, zda je možné uplatnit princip vyčerpání práva i k e-knihám na základě informační směrnice. SDEU tedy stojí před definováním a možná přelomovým rozhodnutím. Ještě před samotným rozhodnutím se musí vyjádřit ke kritériu, které odděluje díla na hmotných nosičích a díla v digitální podobě. Domnívám se, že nastavený dualismus v aplikování principu vyčerpání práva je neudržitelný. Ovšem současně je nezbytné si uvědomit, že sloučení děl pod zboží by přineslo minimálně výkladové a právní komplikace. SDEU je sice schopen změnit výklad informační směrnice, ale je k tomu zapotřebí i změna samotné legislativy s důrazem na respektování mezinárodních smluv. V komparaci s judikaturou USA, konkrétně *Capitol Records v. ReDigi* soud uzavřel, že není možné uplatnit princip vyčerpání práva k hudebním nahrávkám. Jsem toho názoru, že rozsudek *Capitol Records v. ReDigi* ukazuje možný výklad, který je i v souladu s mezinárodním právem. Vzhledem ke shodným závěrům jak německých, tak i amerických soudů, je pravděpodobné, že princip vyčerpání práva nebude uplatněn.

Argumentace proti uplatnění principu vyčerpání práva, která namítá nekontrolovatelné vytváření rozmnoženin díla, je neudržitelná. V dnešní době již existují možnosti, jak omezit vytváření rozmnoženin díla. Relevantní argument ovšem spatřuji v nedostatečném stanovení výše odměn v případech uplatnění principu vyčerpání práva.

Současně je zapotřebí novelizovat stávající právní úpravu, zejména informační směrnici, aby bylo umožněno uplatnění principu vyčerpání práva a byl reflektován vývoj moderních technologií. Jinými slovy je zapotřebí vypořádat se s ustanoveními informační směrnice, která

užití principu vyčerpání práva vylučuje. Zároveň odstranit dualismus u principu vyčerpání práva a sjednotit jeho aplikaci. Na základě výše uvedeného je nezbytné judikovat princip vyčerpání práva k e-knihám v případě *Nederlands Uitgeversverbond (NUV)/ Groep Algemene Uitgevers (GAU) v. Tom Kabinet*. Následně bude možné princip vyčerpání práva vztáhnout i na jiná digitální díla.

Bibliografie

Monografie

- KEELING, T. David. Intellectual Property Rights in EU Volume I Free Movement and Competition Law. New York: Oxford University Press, 2003. 410 s.
- TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2007. 971 s.
- JANSKA, Lukáš, OTEVŘEL, Petr. Softwarové právo. 2. vydání. Brno: Computer Press, 2014. 414 s.
- SYLLOVÁ, Jindřiška. Lisabonská smlouva: komentář. Praha: C. H. Beck, 2010. 1299 s.
- DAUSES, Manfred A. Příručka hospodářského práva EU: (základy vnitřního trhu, ochrana životního prostředí a ochrana spotřebitele). Praha: ASPI, 2002. 754 s.
- HAYS, E., Thomas. Parallel Importation under European Union Law. London: Sweet&Maxwell, 2003. 488 s.
- ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 254 s.
- SAMUELSON, Pamela. Intellectual Property Meets the Internet. In DREYFUSS, Rochelle, PILA, Justine (ed) The Oxford Handbook of Intellectual Property Law. Oxford: Oxford University Press, 2018. s. 845-871.

Časopisecké a internetové články

- PUIG, Rubí, Antoni. Copyright Exhaustion Rationales and Used Software: A Law and Economics Approach to Oracle v. UsedSoft. *JIPITEC* 3, 2013, č. 4, s. 159–187.
- OTEVŘEL, Petr. Vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského díla. *Právní rozhledy*, 2005, č. 3, s. 86-87.
- DONNELLY, E. Darren. Parallel Trade and International Harmonization of the Exhaustion of Rights Doctrine. *Santa Clara Computer & High Technology Law Journal*. 1997, roč. 13, č. 2, s. 491–492.
- RAUER, Nils, ETTIG, Diana. Can e-books and other digital works be resold? *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2015, roč. 10, č. 9, s. 713

- MYŠKA, Matěj. Vyčerpání práv u počítačových programů. *Revue pro právo a technologie*, 2012, č. 6, s. 48–50.
- VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje počítačového programu. *Revue pro právo a technologie*, 2014, č. 10, s. 3–21.
- LIU, P. Joseph. Owning Digital Copies: Copyright Law and the Incidents of Copy Ownership. *William & Mary Review*, 2001, roč. 42, č. 8, s. 1245-1366.
- OWEN, Mark. *Exhaustion of rights and digital content* [online]. taylorwessing.com, listopad 2013 [cit. 21. května 2019]. Dostupné na <https://www.taylorwessing.com/download/article_exhaustion_of_rights.html>.
- ASAY, D. Clark. *Kirtsaeng and the First-Sale Doctrine's Digital Problem* [on-line]. stanfordlawreview.org, květen 2013 [cit. 15. června 2019]. Dostupné na <https://www.stanfordlawreview.org/online/kirtsaeng-and-the-first-sale-doctrines-digital-problem/#footnote_1>.
- SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 1* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 15. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/15/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-1/>>
- SGANGA, Caterina. *Waiting for Tom Kabinet, a.k.a. why EU copyright needs digital exhaustion, and how the CJEU can help with this – Part 2* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 23. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/23/waiting-for-tom-kabinet-a-k-a-why-eu-copyright-needs-digital-exhaustion-and-how-the-cjeu-can-help-with-this-part-2/>>.
- SLUTTER, Saba. *Before the CJEU soon: the question of digital exhaustion* [on-line]. copyrightblog.kluweriplaw.com, 1. dubna 2019 [cit. 7. června 2019]. Dostupné na <<http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/04/01/before-the-cjeu-soon-the-question-of-digital-exhaustion/>>.
- DETERMANN, Lothar. *Digital Exhaustion - New Law from the Old World* [on-line]. ssrn.com, 4. června 2017 [cit. 21. června 2019]. Dostupné na <<https://ssrn.com/abstract=2980483>>.

Právní předpisy

- Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 326/1 ze dne 26. října 2012.
- *The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS)*, spravována WTO, v účinnosti od 1. ledna 1995, v ČR příloha 1C sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace.
- *WIPO Copyright Treaty*, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.
- *Společná prohlášení ke Smlouvě SODV o právu autorském*, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 6. března 2002, v ČR sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.
- *WIPO Performances and Phonograms Treaty*, přijata 20. prosince 1996 v Ženevě, v účinnosti od 20. května 2002, v ČR sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb.m.s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech.
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Úř. věst. OJ L 164, s. 10-16.
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) (Text s významem pro EHP). Úř. věst. OJ L 111, s. 16-22.
- zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006, kterým se přijímá směrnice o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění), Úř. věst. L 376, 12. prosince 2006, s. 28-35.

Judikatura

- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 3. července 2012, *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:407.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 8. června 1971, *Deutsche Grammophon Gesellschaft MBH proti Metro-SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG*, 78/70, Recueil 1971.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 9. února 1982, *Polydor Limited a RSO Records Inc. proti Harlequin Record Shops Limited a Simons Records Limited*, 270/80.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 16. prosince 1999, *Micro Leader Business v. Commission of the European Communities*, T-198/98 s. 3992-4012.
- Rozhodnutí U.S. Supreme Court ze dne 19. března 2013, *Kirtsaeng v. John Wiley & Sons, Inc.*, 11-697
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. září 2006, *Laserdisken Aps v. Kulturministeriet*, C-479/04, Sb rozh I-8113.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. listopadu 1997, *Parfums Christian Dior SA a Parfums Christian Dior BV proti Evora BV*, C-337/95, Sb. rozh. 1997 I-06013.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 17. května 1988, *Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v Erik Viuff Christiansen*, 158/89, Sb. rozh. 1990 I-02013.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 22. září 1998, *Foreningen af danske Videogramdistributører, acting for Egmont Film A/S, Buena Vista Home Entertainment A/S, Scanbox Danmark A/S, Metronome Video A/S, Polygram Records A/S, Nordisk Film Video A/S, Irish Video A/S and Warner Home Video Inc. v Laserdisken*, C-61/97, Sb. rozh. 1998 I-05171.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 28. dubna 1998, *Metronome Musik GmbH v Music Point Hokamp GmbH*, C-200/96 Sb. rozh. 1998 I-01953
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 18. března 1980, *SA Compagnie générale pour la diffusion de la télévision, Coditel, and others v Ciné Vog Films and others*, Case 62/79.
- Rozhodnutí Budesgerichtshof ze dne 17. července 2013, sp. zn. I ZR 129/08.
- rozhodnutí Odvolacího soudu pro 9. obvod ze dne 20. května 2008 ve věci *Vernor proti Autodesk, Inc.*, 555 F. Supp. 2 d 1164.
- rozhodnutí Odvolacího soudu pro 2. obvod ze dne 12. prosince 2018 ve věci *Capitol Records, LLC et. Al. V. ReDigi Inc., et.al*, 934 F.Supp. 2d 640.

- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 23. ledna 2014, *Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH proti PC Box Srl, 9Net Srl*, C-355/12, Sb. rozh. EU:C:2014:25.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:856.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 22. ledna 2015, *Art & Allposters International BV proti Stichting Pictoright*, C-419/13, Sb. rozh. EU:C:2015:27.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Aleksandrsi Ranksovi, Jurijši Vasileviši za přítomnosti: Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corp.*, C 166/15, Sb. rozh. EU:C:2016:762.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League Ltd a další proti QC Leisure a další a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd*, C-403/08 a C-403/08, Sb. rozh. 2011 I-09083.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Hamm ze dne 15. května 2014, sp. zn. Az.: 22U 60/13; Amtlicher Leitsatz 1-5.
- Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 31. května 2016, *Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH v. Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte*, C-117/15, Sb. rozh. EU:C:2016:379.

Jiné

- Soudní dvůr EU: Žádost o rozhodnutí v předběžné otázce ze dne 16. dubna 2018, *Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers v. Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV, Tom Kabinet Uitgeverij BV*, C-263/18.
- Soudní dvůr EU: Stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ze dne 16. června 2016, *Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht*, C-174/15, Sb. rozh. EU:C:2016:459.
- Soudní dvůr EU: Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 3. února 2011, *Football Association Premier League Ltd a další proti QC Leisure a další a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd*, C-403/08 a C-403/08, Sb. rozh. EU:C:2011:43.
- Soudní dvůr EU: Stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ze dne 19. září 2013, *Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH proti PC Box Srl, 9Net Srl*, C-355/12, Sb. rozh. EU:C:2013:581.

- Soudní dvůr EU: Stanovisko generálního advokáta Yvese Bota ze dne 24. dubna 2012, UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp., C-128/11, Sb. rozh. EU:C:2012:234.

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje aktuálnímu užití principu vyčerpání práva k digitálním dílům. Práce je rozdělena do pěti kapitol. Analyzuji princip vyčerpání práva, jeho možnosti užití a změny výkladu s ohledem na judikaturu SDEU. První kapitola definuje a analyzuje princip vyčerpání práva k hmotným dílům včetně jeho teritoriálního a věcného rozsahu. Dále je její součástí i zhodnocení právní úpravy principu vyčerpání práva v unijním i mezinárodním právu.

Aplikace principu vyčerpání práva k digitálním dílům jako jsou počítačové programy a e-knihy tvoří stěžejní část této práce. V rámci druhé a třetí kapitoly tedy zkoumám aktuální soudní rozhodnutí SDEU k principu vyčerpání práva a jeho užití k počítačovým programům. Ve čtvrté kapitole se vypořádávám s možností aplikování principu vyčerpání práva k e-knihám, potažmo dalším digitálním dílům. V závěrečné kapitole následně shrnuji princip vyčerpání práva k dílům v digitální podobě na základě dosavadní judikatury, včetně dalšího možného budoucího vývoje principu vyčerpání práva k digitálním dílům. Diplomová práce má přispět k možnostem aplikace principu vyčerpání práva k dílům v digitální podobě.

Klíčová slova v českém jazyce

Princip vyčerpání práva, počítačový program, e-kniha, Soudní dvůr Evropské unie

The abstract

This thesis deals with the current application of the principle of exhaustion of the rights to works in digital form. The thesis is divided into five chapters. I analyse the principle of exhaustion of the rights, its possibilities of application and its changes in the interpretation regarding the case-law of CJEU. The first chapter defines and analyses the principle of exhaustion of the rights to tangible work including its territorial and material scope. The assessment of the legal regulation of the principle of exhaustion of the rights in EU and international law is also included in the previous chapter.

The application of the principle of exhaustion of the rights to digital works such as computer programs and e-books is a goal of this thesis. The second and third chapters explain the current judicial decision of the CJEU on the principle of exhaustion of the rights and its application on computer programs. In the fourth chapter, I deal with the possibility of applying the principle of exhaustion of the rights to e-books or other digital works. In the final chapter, I summarize the principle of the exhaustion of the rights to the works in digital form based on existing case law, including further possible future development of the principle of exhaustion of the rights to digital works. The thesis is supposed to contribute to the application of the principle of exhaustion of the rights to works in digital form.

Keywords in English language

Principle of exhaustion of the rights, computer programs, e-book, Court of Justice of the European Union